

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w Częstochowie, w dzielnicach: Ostatni Grosz i Zawodzie-Dąbie, obejmującego fragmenty dolin: rzeki Warty i rzeki Stradomki, na odcinku pomiędzy Aleją Pokoju a ulicą Rzeźnicką.

Skład autorski:

mgr inż. Marcin Gajewski

mgr inż. Joanna Chmielowska-Kowalska

SPIS TREŚCI:

1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu.	2
2. Powiązania z innymi dokumentami.	2
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.	2
4. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu.	3
5. Stan środowiska obszaru objętego ustaleniami projektu.	4
5.1. ogólna charakterystyka.	4
5.2. Uwarunkowania naturalne i przyrodnicze.	4
5.3. Walory krajobrazowe i wartości kulturowe.	9
5.4. Powietrze.	12
5.5. Hałas.	13
5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.	13
5.1. Obszary chronione i wymagające ochrony.	13
6. Ocena stanu środowiska.	13
7. Prognoza dalszych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.	14
8. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.	14
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym,	14
9.1. Poziom międzynarodowy, wspólnotowy i krajowy.	14
9.2. Poziom regionalny.	15
10. Przewidywane znaczące oddziaływania na komponenty środowiska.	16
10.1. Różnorodność biologiczna.	17
10.2. Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi.	17
10.3. Woda.	17
10.4. Powietrze, klimat i środowisko akustyczne.	18
10.5. Powierzchnia ziemi i gleby.	18
10.6. Środowisko kulturowe i krajobraz.	18
11. Oddziaływania skumulowane.	19
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.	19
13. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie.	20
14. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.	20
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.	21
16. Wykorzystane materiały:	24

1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu.

Podstawowym zadaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest określenie zasad zagospodarowania terenów, z uwzględnieniem wielu uwarunkowań i aspektów - w tym również celów środowiskowych tj.:

- ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- ochrona środowiska kulturowego,
- ochrona dóbr materialnych,
- racjonalne kształtowanie przestrzeni publicznych,
- zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy.

Podjęcie prac nad planem miejscowym wynika z wniosków Wydziału Ochrony Środowiska złożonych do Wieloletnich Programów Sporządzania Planów Miejscowych na lata 2015-2018 oraz 2019-2023, w których Wydział wskazuje na zasadność objęcia planami miejscowymi terenów zielonych w ciągach dolin rzecznych, w celu ich ochrony, poprzez uregulowanie zasad ich zagospodarowania i wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., dominujący kierunek zagospodarowania obszaru objętego planem to "ZE" - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, projektowany plan zachowuje zgodność z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy.

2. Powiązania z innymi dokumentami.

Stosownie do art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy sporządzaniu planów miejscowych, wiążące są dla organów gminy ustalenia studium. Natomiast przy sporządzaniu studium uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju i planu zagospodarowania województwa, strategii rozwoju gminy, opracowaniu ekofizjograficznym itp. Plan, którego dotyczy niniejsza prognoza, jest powiązany z założeniami planu zagospodarowania województwa śląskiego i realizuje jego główne założenia w ramach delegacji ustawowej prawa miejscowego.

Powiązania planu w bardziej odległych relacjach dotyczą wielu aktów prawnych oraz dokumentów strategiczno-planistycznych, obowiązujących zarówno na szczeblu krajowym jak i wspólnotowym.

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

Prognoza została sporządzona w oparciu o identyfikację, analizę i ocenę potencjalnych oddziaływań na środowisko, związanych z realizacją ustaleń planu. Mogą one dotyczyć takich komponentów środowiska jak: wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze, ukształtowanie terenu i gleba, klimat akustyczny, bioróżnorodność.

W związku z tym zakres przedmiotowego opracowania obejmuje zagadnienia przewidywanych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej i oceny ich oddziaływania na środowisko, a także możliwości realizacji rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, charakteryzujących istniejący stan zasobów środowiska z uwzględnieniem istniejących i przewidywanych znaczących oddziaływań. Ocenę ewentualnych zagrożeń, poszczególnych komponentów środowiska oraz ich analizy jakościowe, oparto m.in. na danych z państwowego monitoringu środowiska.

Określenie skutków środowiskowych następuje w oparciu o obowiązujące plany zagospodarowania, a w przypadku braku planu - w oparciu o stan istniejący. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, lub zapisanego w obowiązującym prawie miejscowym, rozpoznaje się skutki środowiskowe, których rodzaj i znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie.

Podstawę prawną opracowania stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 247), zwana dalej "ustawą".

4. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu.

Monitoring skutków środowiskowych realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego może się odbywać w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub też w ramach innych badań prowadzonych przez organy administracji oraz podmioty gospodarcze - jeżeli odnoszą się do przedmiotu i zakresu planu.

Dla poszczególnych elementów środowiska zaproponowano poniższy zakres i metody analizy:

Element środowiska	Metoda	Częstotliwość
Klimat akustyczny.	Sugeruje się analizować hałas w oparciu o mapę akustyczną oraz pomiary hałasu sprawdzające skuteczność zabezpieczeń akustycznych.	Co 5 lat.
Powierzchnia biologicznie czynna.	Analiza ortofotomap i zdjęć satelitarnych. Zaleca się również prowadzić monitoring z wykorzystaniem danych przestrzennych: ewidencja gruntów i budynków, krawędzie ulic zawartych w Systemie Informacji Przestrzennej.	Co 5 lat.
Powietrze (stan zanieczyszczeń).	Analiza wyników uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, monitoring prowadzony przez gminę oraz podmioty gospodarcze, analiza wyników kontroli podmiotów gospodarczych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska), kontrola systemów grzewczych. Szczególnie istotny dla obszaru opracowania będzie wskaźnik stężenia pyłu PM10.	Co rok oraz doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa.
Wody powierzchniowe i podziemne (stan zanieczyszczeń).	Analiza monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.	Co rok oraz doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa.
W celu uniknięcia powtarzania monitoringu, zaleca się skorzystanie z już istniejących systemów monitoringu. Powyższe dane oraz raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być gromadzone i przetwarzane w Urzędzie Miasta Częstochowy.		

Ponadto na obszarze opracowania, również należy przeprowadzać:

- monitoring systemów unieszkodliwiania ścieków - raz w roku,
- kontrolę podczyszczania wód opadowych - raz w roku.

Skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska i organów administracji. Bardzo ważny jest również udział społeczeństwa, nie tylko w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ale także wobec przypadków naruszenia zasad ochrony środowiska określonych w planie. Okresowe przeglądy zainwestowania terenów i realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinny być również przeprowadzane przez organy administracji samorządowej. Monitoring skutków realizacji postanowień projektu planu powinien rozpocząć się po jego uchwaleniu w miarę wydawania decyzji administracyjnych, co pozwoli na uzyskanie danych wyjściowych do dalszych analiz, a następnie proponuje się coroczne badanie efektów zmian zachodzących w środowisku i gospodarowaniu przestrzenią.

5. Stan środowiska obszaru objętego ustaleniami projektu.

5.1. ogólna charakterystyka.

Położenie miasta	Północna część województwa śląskiego, na styku trzech mezoregionów geograficznych – Wyżyny Częstochowskiej, zwanej potocznie Jurą, Obniżenia Górnej Warty oraz Wyżyny Wieluńskiej. Mezoregiony te należą do podprovincji – Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.
Położenie obszaru względem miasta	Południowa część śródmiejska.
Powierzchnia	Okolo 65 ha
Poziom terenu	w granicach 245-250 m.n.p.m.
Ukształtowanie terenu	Ogólnie płaskie. Częściowo zmienione antropogenicznie.
Stan użytkowania i zagospodarowania	Tereny zielone w dolinie rzeki Stradomki i Warty. Tereny infrastruktury drogowej i kolejowej. Niewielki fragment zabudowy mieszkaniowej.
Najbliższe otoczenie	Tereny produkcyjno-usługowe, tereny kolejowe, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, ogrody działkowe.
Dostępność układu komunikacyjnego	Droga Krajowa nr 91 (ul. Armii Krajowej). Drogi gminne tj.: al. Niepodległości, ul. Krakowska, al. Pokoju, ul. Rzeźnicka. Linia kolejowa.

Rys.: zdjęcie lotnicze - teren objęty planem wraz z najbliższym otoczeniem.

5.2. Uwarunkowania naturalne i przyrodnicze.

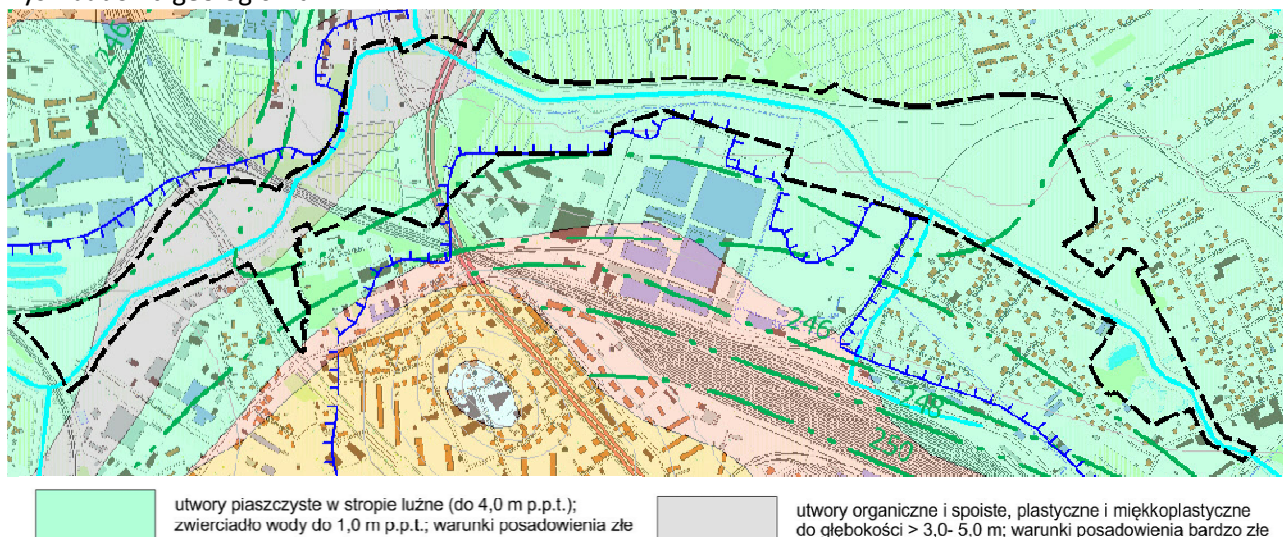
5.2.1. Budowa geologiczna.

Terytorium miasta wchodzi w skład monokliny śląsko-krakowskiej, znajduje się na jej południowo-wschodnim krańcu, w pobliżu granicy z niecką nidziańską. Obszar miasta jest zróżnicowany geologicznie, wierzchnia część to osady polodowcowe: żwiry, piaski, gliny, zaś głębsza to wapienie z okresu górnej jury. Jurę górną reprezentują skały węglanowe oksfordu. Starsze ogniwo budują wapienie scyfiowe z przeławieniami margli - warstwy przedziszowskie.

Dolinę holoceniową Warty budują dwa piaszczyste poziomy terasowe. W obrębie dolin dopływów tej rzeki, piaszczysta jest wyższa (1,5 - 2,5 m nad poziom ciek) terasa, natomiast dno doliny pokrywają namuły.

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, obszar objęty planem jest położony w większości na tzw. utworach piaszczystych i częściowo organicznych. Z uwagi na ich luźny i miękkoelastyczny charakter, a także wysoki poziom wód gruntowych warunki geotechniczne dla posadowienia zabudowy ocenia się jako złe.

Rys.: budowa geologiczna

5.2.1. Warunki hydrogeologiczne.

Miasto znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 325 - Częstochowa Zachód,
- GZWP nr 326 – Częstochowa Wschód.

Obszar opracowania znajduje się w granicach GZWP nr 325. Główną warstwą wodonośną są piaski i piaszkowce warstw kościeliskich o miąższości 20 – 40 m i dobrych parametrach hydrogeologicznych.

Miejscami w zalegających wyżej iłach rudonośnych występują nieciągłe i o zmiennej miąższości warstwy wodonośne tzw. międzyrudne o niewielkiej wartości użytkowej. Na znacznym obszarze warstwy kościeliskie mają kontakt hydrauliczny z niżej leżącymi dolno jurajskimi piaskami warstw łysieckich górnych.

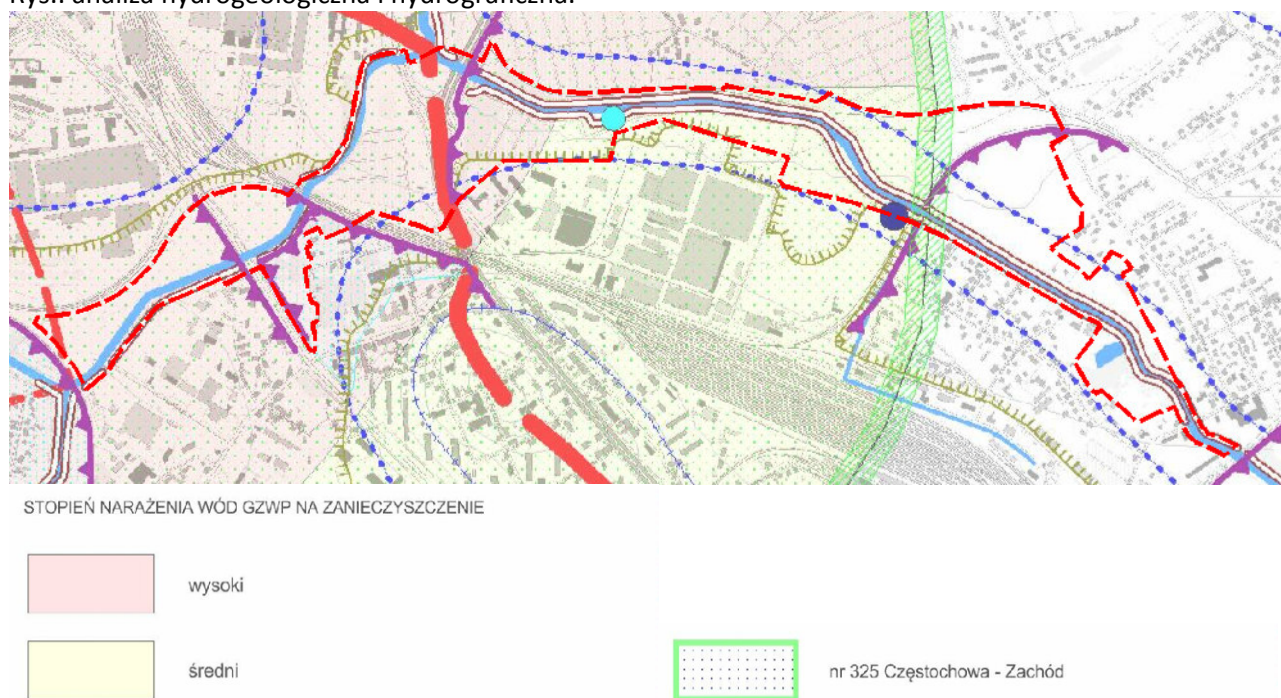
Poziom ten jest monitorowany przez:

- 2 punkty sieci krajowej,
- 4 punkty sieci regionalnej.

Jakość tych wód jest zróżnicowana od wysokiej 56% do średniej – 33%. Ich przydatność do picia i na potrzeby gospodarcze jest ograniczona przekraczającymi normy stężeniami żelaza i manganu.

Z analizy hydrogeologicznej wynika, że na obszarze opracowania stopień narażenia wód GZWP na zanieczyszczenia jest wysoki w części zachodniej i średni w części wschodniej. Wskazane jest uwzględnienie w ustaleniach sposobu zagospodarowania terenów potrzeb ochrony wód podziemnych, poprzez ograniczenie antropopresji do niezbędnego minimum.

Rys.: analiza hydrogeologiczna i hydrograficzna.

5.2.2. Warunki hydrograficzne.

Częstochowa leży w całości w dorzeczu górnej Warty. Jego częścią jest rzeka Stradomka, która wraz z rzeką Wartą stanowią elementy wód powierzchniowych płynących w obszarze opracowania i najbliższym otoczeniu. Rzeki w otoczeniu terenów zurbanizowanych charakteryzują się miejscowymi przekształceniami antropogenicznymi. Skutkuje to ograniczoną przepustowością, zarówno koryta jak i przestrzeni między wałami - co ma istotny wpływ na retencję wód.

W północno-środkowej części obszaru opracowania, w starorzeczu rzeki Stradomki, zlokalizowany jest staw. W procesie eutrofizacji ulega on wypłyceniu przez sukcesywne zarastanie roślinnością. Pomimo negatywnego wpływu działalności człowieka, tj. zanieczyszczenie odpadami stałymi i ciekłymi, staw nadal charakteryzuje się znaczącą wartością ekologiczną. W związku z powyższym wskazana jest umiarkowana aktywizacja tego rejonu, z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne do niezbędnego minimum.

W granicach opracowania występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z oznaczeniem graficznym na rysunku planu, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie ($p=10\%$) oraz średnie ($p=1\%$). W przypadku całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego w trakcie powodzi, zalanie terenu wodami Stradomki nastąpiłoby na znacznej powierzchni na południe od wału. W przypadku analizowanego obszaru, który jest wskazany w studium jako tereny zielone i nie jest dopuszczona na nim zabudowa, aspekt ryzyka wystąpienia wód z koryta rzeki i zalania tych terenów nie jest kluczowy. Obudowa biologiczna rzeki powinna być, w miarę możliwości, chroniona przed wszelką zabudową, również z uwagi na zagrożenie powodziowe.

Z uwagi na specyfikę planu i istniejący stan zagospodarowania należy uznać, że prawdopodobieństwo negatywnego wpływu ustaleń planu na wody powierzchniowe będzie znikome.

5.2.3. Warunki glebowo-rolnicze.

Naturalna pokrywa glebowa występuje nieregularnie, przede wszystkim w pasmach bezpośrednio sąsiadujących z brzegiem rzek. Są to na ogół miejsca korzystne dla bioróżnorodności florystycznej a w związku z tym, również dla rozwoju i migracji fauny. W miejscach gdzie dokonano prac regulacyjnych, czyli znacząco zmieniono ukształtowanie terenu gleba jest już odmienna od naturalnej pokrywy dolin rzecznych, choćby pod względem wilgotności i struktury organicznej.

Również nieregularne są obszary o znacznych przekształceniach antropogenicznych. Są to głównie obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Niejednokrotnie są to budowle o znaczących gabarytach (tj. mosty, drogi, koleje, wiadukty, nasypy, wały), wykonane z dużym udziałem robót ziemnych. Zniszczenie pokrywy glebowo - roślinnej w wyniku technicznej zabudowy powierzchni ziemi stanowi

radykalną i trwałą formę degradacji struktury ekologicznej. Oprócz technicznego zaburzenia szaty roślinnej i gleby, powierzchnie zabudowane i zdewastowane są źródłem różnorodnych uciążliwości na przyległych terenach i przyczyną zaburzenia ich struktury ekologicznej. Przykładem tego są obiekty budowlane i infrastruktura komunikacyjna. Głównymi przyczynami degradacji gleb są skażenia przemysłowe i komunikacyjne, przedostające się do gleby przez powietrze lub za pośrednictwem wody. Zanieczyszczenie gleb jest również wynikiem emisji pyłów pochodzących ze spalania paliw energetycznych, produkcji przemysłowej, ogrzewania budynków oraz transportu kołowego.

5.2.4. Warunki przyrodnicze.

Flora

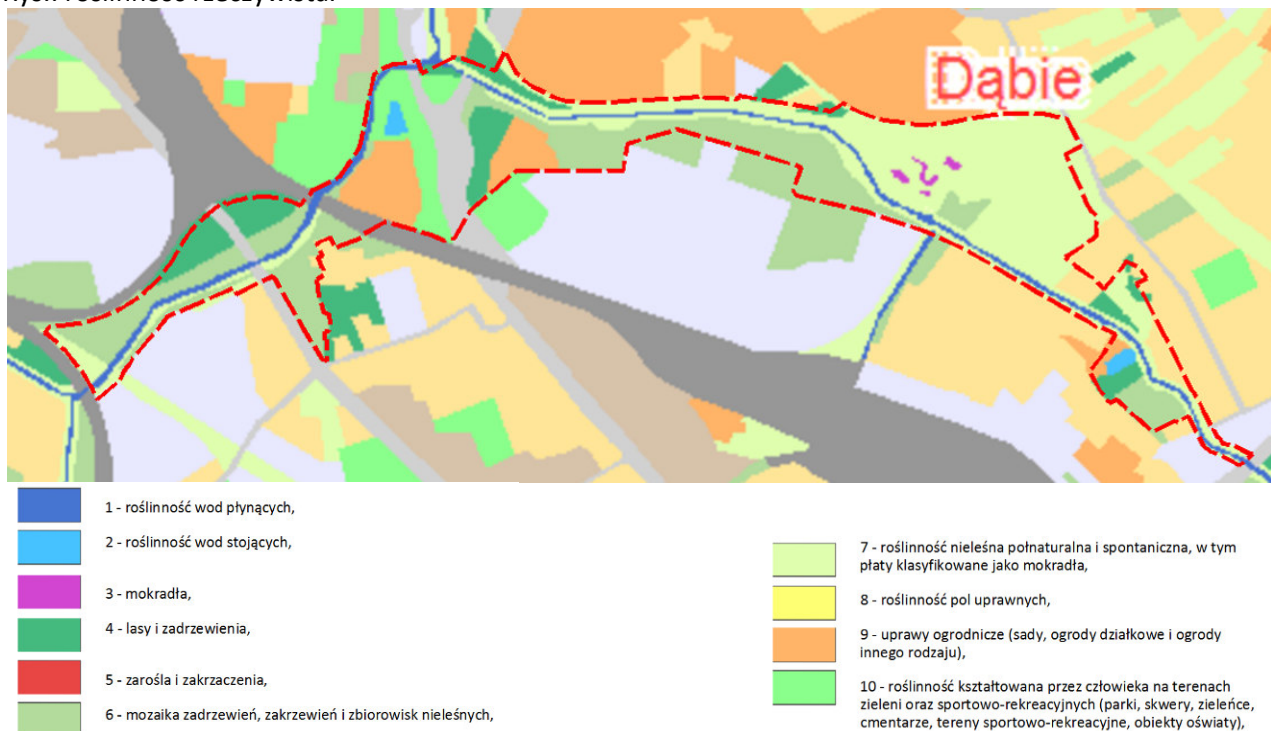
Obszar opracowania znajduje się w południowej części śródmiejskiej Częstochowy. Są to rejony dalece odmienne od najbliższego otoczenia, bogate w zbiorowiska roślinne, kompensujące utratę naturalnego środowiska w terenach zurbanizowanych.

Florę wód płynących stanowi roślinność reprezentowana przez klasę Potametea, roślinność szuwarową z klasy Phragmiteta oraz zbiorowiska ziół i pnączy o charakterze zbiorowisk welonowych a w niektórych przypadkach także zbiorowiska okrajkowe z rzędu Glechometalia hederaceae. Na brzegach rzek mogą się tworzyć zbiorowiska ziołoroślne, terofitów letnich z klasy Bidentetea tripartiti czy zarośla o charakterze łągowym.

Terasa doliny Stradomki jest porośnięta różnymi zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi. Obszar ten w dużym stopniu pokrywa się z wyznaczonym korytarzem ekologicznym doliny Stradomki.

Poniżej przedstawiono, pochodzący z opracowania ekofizjograficznego schematyczny podział obszaru opracowania ze względu na rodzaj roślinności rzeczywistej. Z analizy tej wynika, że mokradła i roślinność wód stojących stanowią niewielką część obszaru. zdecydowanie dominują zadrzewienia i roślinność nieleśna, półnaturalna.

Rys.: roślinność rzeczywista.

W zachodnim rejonie występują zbiorowiska roślinne hydrofitów charakterystyczne dla wód płynących. W tym kontekście należy wymienić siedlisko, sklasyfikowane w rozporządzeniu Ministra Środowiska "w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000" Jest to siedlisko o kodzie 3260 „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion fluitantis*”, znajdujące się na terenie o symbolu 5ZP. Dokumentacja z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w latach 2010 - 2019, jak również szereg innych dokumentów tj. opracowanie ekofizjograficzne nie potwierdzają występowania tego siedliska na obszarze planu, co może świadczyć o

jego małym znaczeniu w kontekście kryteriów kwalifikujących do wyznaczenia obszaru Natura 2000. W omawianym przypadku jest to niski stopień reprezentatywności i wykształcenia siedliska, a także niewielka powierzchnia w stosunku do całkowitej powierzchni tego typu siedliska przyrodniczego na obszarze kraju. Niemniej jednak zbiorowiska tego typu zawsze mają znaczenie w aspekcie czynników biotycznych ekosystemów tj. wody powierzchniowe. W obszarze planu treny wód powierzchniowych wraz z obudową biologiczną pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”.

Fauna

Tereny dolin rzecznych stanowią miejsce najliczniejszego bytowania wielu objętych ochroną gatunków ryb, płazów, ptaków i ssaków. Wśród najważniejszych gatunków należy wymienić:

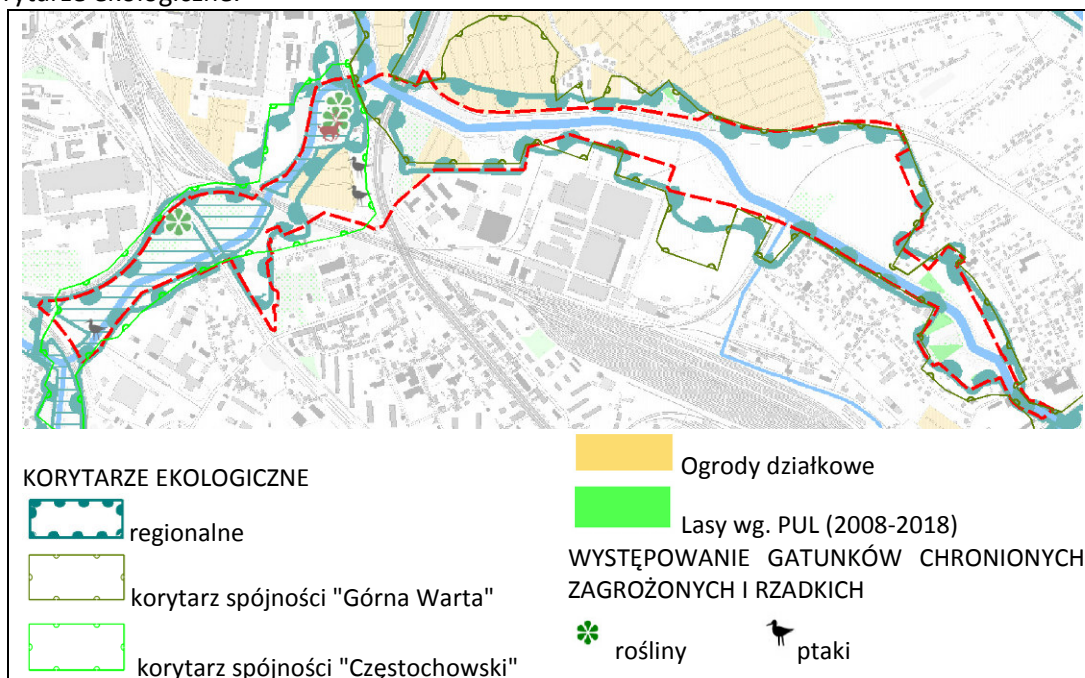
- ryba różanka *Rhodeussericeus amarus* (gatunek o mniejszym zagrożeniu), której utrzymanie wymaga ochrony właściwych jej siedlisk i wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony,
- ślimak winniczek będący pod ochroną częściową,
- kaczka krzyżówka, wpisana do Czerwonej Księgi,
- motyle lepidoptera,
- żaba trawna i żaba wodna - wymagają ochrony czynnej.

Ponadto nad brzegiem Stradomki występują liczne małże, pijawki, skorupiaki. Dążenie do ich zachowania jest jednym z podstawowych warunków utrzymania na terenie miasta różnorodności gatunkowej i obecności szczególnie cennych przedstawicieli świata zwierzęcego. Istotna jest również eliminacja barier w ciągach ekologicznych, aby możliwa była swobodna migracja zwierząt.

Warto nadmienić, że w obszarze opracowania ze względu na ograniczoną antropopresję i liczne zadrzewienia (w tym również zaawansowane wiekowo), ptaki mogą wykorzystywać tereny nie tylko w celu zyskania pożywienia lub krótkiego odpoczynku ale również w celach lęgowych.

Poniżej przedstawiono pochodzącą z opracowania ekofizjograficznego mapę, przedstawiającą zasięg korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Warty i Stradomki. Korytarz ten z pewnością ma swoje znaczenie w aspekcie bytowania i migracji wielu gatunków fauny, choć jego ranga nie jest znacząca dla efektu skali. Przepuszczalnie jego obszar w granicach planu mogą krótkotrwale odwiedzać nieliczne gatunki ptaków objętych ochroną.

Rys.: korytarze ekologiczne.

Na powyższym rysunku wskazano korytarz ekologiczny górnej Warty o znaczeniu regionalnym. Korytarz ten szeroki na południu i północnym wschodzie miasta, jest mocno zawężony w rejonie Śródmieścia, gdzie rozwidła się na dwie odnogi. W niektórych miejscach zwęża się niemal do samego koryta rzeki. Mimo tego

stanowi ważny szlak migracji zwłaszcza dla organizmów wodnych, płazów i ptaków. Jak wynika z powyższej analizy korytarze regionalne pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”. Ich funkcja jest ściśle powiązana z obszarami Natura 2000 a konkretnie z migracją flory i fauny pomiędzy nimi.

Ochrona drożności korytarzy ekologicznych na odcinku przechodzącym przez tereny silnie zurbanizowane w centrum miasta powinna być traktowana priorytetowo, zwłaszcza, że odcinek ten ma również duże znaczenie klimatyczne i rekreacyjne.

5.2.5. Warunki klimatyczne.

Częstochowa leży w strefie klimatu umiarkowanego. Średnio na dobę przypadają 4 godziny z bezpośrednim promieniowaniem słonecznym. W przebiegu rocznym największe usłonecznienie obserwuje się w czerwcu, ze względu na największą długość dnia.

W Częstochowie niewiele jest dni bezwietrznych. Okresy ciszy w skali roku stanowią średnio 9,2%.

Przeważają tu wiatry zachodnie – 18% i południowo-zachodnie – 18,2%. Jednocześnie osiągają one z tych kierunków największe prędkości – 2,2 m/s. Najrzadziej występują wiatry północne – 7,7% i północno-wschodnie – 7,4%.

Średnia temperatura i opady dla Częstochowy													
Miesiąc	Sty	Lut	Mar	Kwi	Maj	Cze	Lip	Sie	Wrz	Paź	Lis	Gru	Roczna
Średnie maksymalne temperatury [°C]	-1	1	6	14	20	23	24	23	18	12	3	1	12
Średnie dobowe temperatury [°C]	-5	-4	2	9	12	17	18	17	14	9	1	-2	7
Średnie minimalne temperatury [°C]	-9	-6	-1	3	7	11	12	10	8	5	-1	-3	3
Opady [mm]	35	32	33	39	69	80	86	75	48	40	41	37	615
<i>Źródło: „http://pl.allmetsat.com”</i>													

W obszarze opracowania specyficzne warunki mikroklimatyczne tj. powstawanie lokalnych zamglań, mogą występować na podmokłych obszarach i obniżeniach doliny rzecznej. Swobodny przepływ mas powietrza w okresie wietrznym, istotny dla przewietrzania terenów zurbanizowanych, umożliwi obniżony profil terenu doliny rzecznej.

5.3. Walory krajobrazowe i wartości kulturowe.

Krajobraz obszaru opracowania jest krajobrazem częściowo przyrodniczym, typowo miejskim aczkolwiek nie w pełni przekształconym. Rzeźba terenu jest tu mało urozmaicona, wyłączając ziemne budowle regulacyjne wzdłuż koryt rzecznych. Brak jest zabytków architektury, dominant oraz obiektów o szczególnych walorach stylistycznych, natomiast występują tu budowle hydrotechniczne w tym mostowe. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne przewężenia korytarza zieleni rzeki Konopki poprzez parkingi, a także obiekty infrastruktury o niskiej estetyce. Niektóre budowle mostowe są w bardzo złym stanie technicznym. Tu należy wspomnieć również o obiektach nieużytkowanych jak np. most kolejowy przy ciepłowni.

W celu ochrony krajobrazu naturalnego wskazane ograniczenie antropopresji. Jednocześnie warto aktywizować niektóre obszary, w sposób mało inwazyjny dla środowiska, ponieważ umiarkowane zagospodarowanie może wpłynąć na poprawę jego funkcjonowania, np. poprzez wykluczenie dewastacji i zanieczyszczania terenu przez mieszkańców.

Poniższa tabela zawiera kilka przykładowych miejsc charakteryzujących sposób zagospodarowania obszaru opracowania.

ul. Dębowa – tereny zabudowy produkcyjno-magazynowej (zakład gospodarki odpadami) w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej, w zbliżeniu do uregulowanego koryta rzeki Warty.

Rejon ul. Dębowej – ścieżka wzdłuż rz. Warty, wykorzystywana przez mieszkańców do komunikacji pieszo-rowerowej.

Rejon ul. Reja - staw oraz użytek leśny ujęty w planie urzędzenia lasu. W opracowaniu ekofizjograficznym oznaczone jako część korytarza ekologicznego.

ul. Krakowska - most na rzece Stradomka.

Rejon ul. Twardej - prześwit mostu kolejowego na rzece Stradomka

Rejon ul. Rzeźnickiej - zaniedbany most na rzece Stradomka.

Rejon w pobliżu ciepłowni - nieczynny most kolejowy na rzece Warta.

Rejon ul. Krakowskiej - zarośnięty staw Motowski w Parku Piastów.

Rejon ul. Hutników - zieleń wysoka, w tym dęby, wzdłuż ścieżki pieszej. Ważny element krajobrazu naturalnego. Niektóre drzewa są zaawansowane wiekowo.

5.4. Powietrze.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń gazowych w mieście są pojazdy samochodowe, a rejony o dużym nasileniu ruchu drogowego charakteryzują się dużym stopniem zanieczyszczenia powietrza. Przemiany gospodarcze oraz zmiany systemu ochrony środowiska w ostatnich latach (między innymi zastosowanie przepisów o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń, likwidacja wielu zakładów przemysłowych) wywarły istotny wpływ na stan czystości powietrza w Częstochowie. Występuje jednak również duża koncentracja niskich emitorów (czyli głównie domów jednorodzinnych), co skutkuje wzrostem stężenia zanieczyszczeń pyłowych i gazów w sezonie zimowym.

Na podstawie analizy danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza w Częstochowie i jej rejonie można powiedzieć, że poziom zanieczyszczeń uległ obniżeniu. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. W ramach starań o zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza CO₂ i pyłem zawieszonym, wskazane jest wdrażanie gazu lub innych paliw ekologicznych do indywidualnych systemów grzewczych.

W obszarze opracowania istotny wpływ na stan powietrza ma droga krajowa nr 91, emitująca jednocześnie dwa typy zanieczyszczeń (pyłowe oraz gazowe) ze zmiennym natężeniem – zależnym od dnia tygodnia, pory dnia, pory roku oraz warunków pogodowych. Zakłady produkcyjne, bazy transportowe i składy, również mają znaczenie w omawianym aspekcie, choć nie tak duże jak w przypadku wyżej wymienionej drogi.

Tab.: Średniomiesięczne stężenia zanieczyszczenia powietrza w 2020r. na stacji pomiarowej Częstochowa, ul. Baczyńskiego - przeprowadzone przez WIOŚ Katowice. (Wartość ośmiogodzinnej średniej kroczącej)

CZAS	SO ₂	NO ₂	NO _x	NO	CO	CO	PM ₁₀
	Dwutlenek siarki	Dwutlenek azotu	Tlenki azotu	Tlenek azotu	Tlenek węgla	Tlenek węgla 8h2)	Pył zawieszony PM10
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
Styczeń	14,1	22	31	6	460	2663	33
Luty	8,7	15	17	1	318	709	17
Marzec	8,7	18	26	5	414	1761	30
Kwiecień	9,3	16	22	3	385	1294	30
Maj	5,6	12	16	3	260	807	19
Czerwiec	3,7	11	13	2	242	425	17
Lipiec	3,8	13	17	3	242	498	17
Sierpień	3,8	14	17	2	306	569	18
Wrzesień	4,3	19	27	6	366	759	21
Październik	6,3	17	23	4	373	1377	20
Listopad	7,1	18	24	4	341	1140	25
Grudzień	13,4	20	31	7	480	1501	28
wartość średnia (rok)	7,4 (poz. dop.: 20 Åµg/m ³)	16 (poz. dop.: 40 Åµg/m ³)	22 (poz. dop.: 30 Åµg/m ³)	4	349	-	23 (poz. dop.: 40 Åµg/m ³)
minimum	3,7	11	13	1	242	425	17
maksimum	14,1	22	31	7	480	2663	33

W porównaniu z rokiem 2019 poziom zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ z początku 2020 roku był średnio rzecz biorąc niższy, nie tylko w Częstochowie ale również w innych regionach południowej Polski. Stało się tak za sprawą korzystnych warunków pogodowych, jak również ogólnej intensyfikacji działań wielokierunkowych na rzecz poprawy jakości powietrza.

Podsumowując analizę należy podkreślić strategiczną rolę obszaru opracowania w aspekcie jakości powietrza, z uwagi na położenie w dolinie rzeki. Zwłaszcza jego wschodnia część stanowi istotny element przewietrzania terenów zurbanizowanych.

5.5. Hałas.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. W najbliższym czasie nie przewiduje się powstania nowych emitorów hałasu. Szczegółowy opis środowiska akustycznego obszaru planu jest niecelowy, z uwagi na to, że projekt planu nie przewiduje nowych zespołów zabudowy wrażliwej na hałas, a także nie przewiduje rozbudowy układu komunikacyjnego i innych znaczących źródeł hałasu. Przy czym wskazuje się na potrzebę ciągłego dążenia do podwyższania standardów akustycznych otoczenia, bez względu na sposób zagospodarowania terenów.

5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Problem promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta nie jest do końca rozpoznany. Do tej pory przeprowadzono pomiary w kilku wybranych punktach dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia oraz wokół kilku stacji transformatorowych. Badania te miały tylko charakter rozpoznawczy jednak nie wykazywały znacząco negatywnego oddziaływania.

Obecnie w obszarze opracowania największym emitorem znaczącego promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej i trakcja kolejowa – oddziałująca nieznaczaco jedynie w rejonie terenu kolejowego.

5.1. Obszary chronione i wymagające ochrony.

Obszar opracowania leży poza granicami obszarów chronionych ze względów przyrodniczych, w tym należących do sieci Natura 2000. Brak jest przesłanek do wystąpienia oddziaływań o zasięgu istotnym dla obszarów chronionych znajdujących się w najbliższym otoczeniu, tj. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd którego otulina jest zlokalizowana w odległości nie mniejszej niż 3 km od granic planu. Najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są w odległościach około 6-7 km.

Wskazana jest natomiast ochrona obudowy biologicznej rzeki Warty i Stradomki jako korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym oraz obszarów istotnych z punktu widzenia środowiska równowagi przyrodniczej w terenach zurbanizowanych. Nie mniej istotny jest aspekt ochrony przeciwpowodziowej.

6. Ocena stanu środowiska.

Oceny istniejącego stanu środowiska dokonano na podstawie opracowania ekofizjograficznego, analizy stanu istniejącego, a także na podstawie programów w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody. Ocena ta wyszczególnia jednocześnie istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Obszar opracowania, jest w pewnym stopniu przekształconym środowiskiem, jednak wciąż wykazuje istotną wartość przyrodniczą i ekologiczną. Nie posiada najkorzystniejszych uwarunkowań dla dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, natomiast charakteryzuje się potencjałem dla funkcji rekreacyjnych. Regionalny korytarz ekologiczny w dolinie rzek, należy z zasady chronić przed nadmierną antropopresją.

Z uwagi na specyfikę zabudowy obszaru planu krajobraz kulturowy należy oceniać z pewną rezerwą, pod kątem ładu przestrzennego. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne zawężenie "korytarza" zieleni rzeki Konopki a także obiekty budowlane w złym stanie technicznym, czyli obiekty o niskiej estetyce. Problem ochrony zasobów przyrodniczych jest zróżnicowany w zależności od rodzaju zasobów.

W przypadku stanu sanitarnego powietrza sytuacja w całym województwie śląskim w tym również na omawianym obszarze, ulega poprawie, w porównaniu ze stanem sprzed kilku ostatnich lat. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie, jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. Tym nie mniej, w dalszym ciągu pomiary wykazują okresowo podwyższone stężenia zanieczyszczeń substancjami tj. tlenek azotu.

Wobec tego nadal wskazane jest podejmowanie działań zmierzających do możliwie szerokiego wprowadzenia proekologicznych systemów grzewczych, do ogrzewania zabudowy indywidualnej. Pozwoli to na ograniczenie emisji niskiej, szczególnie uciążliwej w sezonie zimowym głównym źródłem zanieczyszczeń pyłem zawieszonym (PM₁₀, PM_{2,5}) choć ich stężenie średnioroczne spadło w ubiegłym roku do zadowalającego poziomu.

Stan środowiska w mieście, na tle innych miast woj. śląskiego kształtuje się na poziomie średnim. Pewne ograniczenie lub nawet eliminacja części zagrożeń środowiska jest możliwa przez realizację określonych przedsięwzięć.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. Natomiast drogi gminne charakteryzują się bardziej umiarkowanym oddziaływaniem. Szczegółowa analiza pod kątem oddziaływania hałasu jest nie celowa z uwagi na projektowane przeznaczenia terenów - głównie w kierunku nie inwestycyjnym.

Analizowany obszar posiada potencjał zarówno przyrodniczy, jak i rekreacyjny. Na podstawie przeprowadzonej analizy obszaru sformułowano ogólne zalecenia do projektu planu:

- w ciągach dolin rzecznych należy wykluczać lub ograniczać zabudowę,
- nie zaleca się stosowania szczelnych, nieprzepuszczalnych nawierzchni,
- należy utrzymywać w terasach zalewowych tereny podmokłe wraz z roślinnością bagienną,
- należy zapewnić różnorodność siedlisk dla bytowania i migracji zwierząt
- należy zwiększać naturalną retencję oraz chronić zadrzewienia.

7. Prognoza dalszych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Analiza aktualnego zagospodarowania przestrzennego wskazuje na możliwość istotnych, negatywnych zmian środowiska w razie nierealizowania planu miejscowego. Obecnie obszar jest w dużej mierze biologicznie czynny, lecz wymagający ochrony przed niekontrolowaną antropopresją. Uchwalenie planu nie spowoduje znaczących zmian w środowisku, natomiast uznaje się, że zaniechanie przyjęcia dokumentu, czyli jego brak przez kolejne lata, może spowodować pogłębianie problemów i dysfunkcji przestrzennych obszaru, wynikające z możliwości realizacji przedsięwzięć o znacznym poziomie uciążliwości, niezgodnych z kierunkami zagospodarowania tej śródmiejskiej części miasta. Obszar ten posiada predyspozycję do pełnienia przydatnych dla miasta funkcji przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych, co może zostać osiągnięte wyłącznie poprzez odpowiednie zapisy w planie.

8. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Na obszarze planu nie wystąpią znacząco negatywne oddziaływania na środowisko. Nie mniej jednak plan w swoich założeniach dopuszcza rozwój zainwestowania na zasadzie uzupełnień i przekształceń istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w obszarach gdzie występują możliwości realizacji zainwestowania na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym.

9.1. Poziom międzynarodowy, wspólnotowy i krajowy.

Normy prawa międzynarodowego:

- Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości sporządzona w Genewie z dnia 13 listopada 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.
- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro z dnia 5 czerwca 1992 r.

Zasadniczym dokumentem definiującym cele ochrony środowiska na poziomie wspólnotowym, uwzględniającym normy prawa międzynarodowego, jest VII Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Program ten wyznacza cele i priorytety dla następujących dziedzin ochrony środowiska:

- ochroną, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,

- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

W projekcie planu powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej. Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnięte również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

Wyżej wymienione cele ochrony środowiska korelują odpowiednio z ogólnymi celami środowiskowymi.

9.2. Poziom regionalny.

Na szczeblu regionalnym zasadniczymi opracowaniami strategicznymi są:

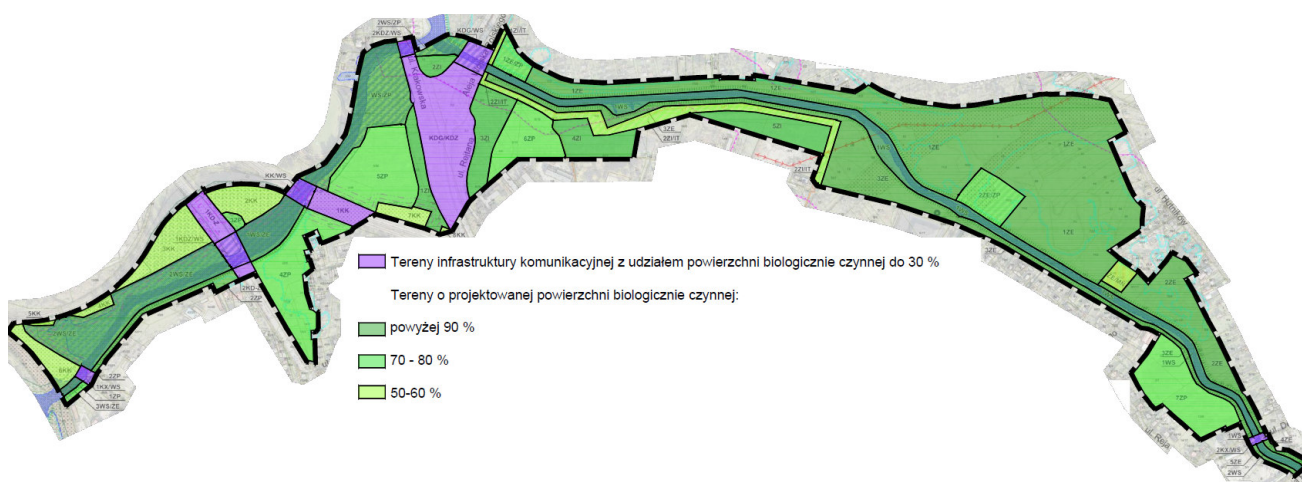
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa śląskiego "2020+" z 29 sierpnia 2016 r.,
- Strategia rozwoju województwa śląskiego "ŚLĄSKIE 2020+",

Dziedzina	Ogólne cele środowiskowe	Sposób uwzględnienia w projekcie planu (opis lub cytaty)
1. Różnorodność biologiczna	Dostosowanie intensywności użytkowania terenu do predyspozycji, odporności i pojemności środowiska: - wyłączenie terenów wrażliwych z form zagospodarowania kolizyjnych z funkcją terenu, - ustalenie przyrodniczych progów chłonności terenów przyrodniczych i pozostałych struktur ochronnych na intensywność antropopresji.	Ustalenie wskaźników zagospodarowania terenu oraz terenów wyłączonych z zabudowy celem uzyskania racjonalnych proporcji pomiędzy obszarem zabudowy a powierzchnią biologicznie czynną.
2. Woda	Ochrona zasobów, - zaopatrzenie w wodę, - oczyszczanie ścieków. Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód. Ochrona i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych. Zwiększenie retencji wodnej.	Odniesienie się do zasad: - postępowania ze ściekami i wodami opadowymi, zgodnie z przepisami z zakresu Prawa wodnego oraz ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków; - ograniczenie utwardzeń i zmian konfiguracji terenu.
3. Powietrze i klimat	Poprawa jakości powietrza, spełnienie zwiększanych wymagań norm, całkowita likwidacja emisji substancji niszczących warstwę ozonową.	Ustalenie odpowiednich warunków zaopatrzenia w energię ciepłą, z wykorzystaniem urządzeń niskoemisyjnych. Wprowadzenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.
4. Krajobraz	Ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych przed dysharmonijnymi obiektami wysokościowymi i wielko kubaturowymi.	Plan ogranicza do minimum możliwości lokalizacji budynków oraz obiektów budowlanych, uwzględniając istniejące uwarunkowania. Wprowadza tereny zieleni w ciągach dolin, cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.
5. Odpady	Systemowa gospodarka odpadami.	Ustalono, zgodnie z delegacją ustawową planu miejscowego, postępowanie z odpadami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach i ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach.
6. Hałas	Utworzenie programu działań w zakresie dostosowania hałasu do poziomu dopuszczalnego	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej zgodnie z potrzebami. Wykluczanie zabudowy "wrażliwej" na ponadnormatywny hałas, w miejscu, gdzie występują niekorzystne uwarunkowania akustyczne.
7. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich	Harmonijny rozwój przestrzenny i gospodarczy. Likwidacja form zagospodarowania konfliktowych z otaczającymi zasobami przestrzeni,	Projekt planu rozwija strukturę funkcjonalno-przestrzenną wzbogacając ją o nowe formy zgodne z ogólną funkcją i specyfiką omawianej części miasta. Jednocześnie zachowuje tereny zielone jako niezbędny element ekosystemu.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania na komponenty środowiska.

Określenie skutków środowiskowych nastąpiło w oparciu o rzeczywiste przeznaczenie terenu, a także przeznaczenie, które może zostać zrealizowane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy w ciągu kolejnych kilku lat. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, określa się skutki środowiskowe pozytywne i negatywne, których znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie. Przyjęto również, że fragmenty terenów częściowo zagospodarowanych, nie stanowią negatywnych skutków środowiskowych planu.

Obszar planu jest w większości niezabudowany. Występują tu głównie obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które należy w miarę potrzeb utrzymywać i modernizować. Drobny wyjątek stanowi niewielka część terenu oznaczona w planie jako ZE/MN, gdzie zabudowa mieszkaniowa już istnieje, więc zgodnie z praktyką planistyczną należy ją usankcjonować o ile nie występują ku temu kategoryczne przeciwwskazania. Ogólnie rzecz biorąc obszar planu, podobnie jak najbliższy rejon, jest w pewnym stopniu przekształcony, lecz posiada możliwości i wskazania do umiarkowanego uzupełnienia i doprecyzowania funkcji. Przemiany te, wzięwszy pod uwagę zapisy planu, nie będą znaczące w aspekcie skutków środowiskowych, aczkolwiek spodziewany efekt w okresie długofalowym ocenia się wyraźnie pozytywnie.

Dla większości obszaru opracowania plan ustala obowiązek zapewnienia znaczącej powierzchni biologicznie czynnej, w wielkości:

- powyżej 90% dla terenów o symbolach literowych: ZE, ZI, WS, WS/ZE, WS/ZP,
- 70-80 % dla terenów o symbolach literowych: ZE/ZP, ZP,
- 50-60% dla terenów o symbolach literowych: ZI/IT, ZE/MN, KK.

Przy czym przyjęto w analizie, że na terenach, na których nie ustalono powierzchni biologicznie czynnej a przeznaczenie nie dopuszcza realizacji budynków, powierzchnia biologicznie czynna może być utrzymana na poziomie 95-100%. W granicach terenów infrastruktury komunikacyjnej również nie w każdym przypadku ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej, mimo to należy przyjąć jej wielkość w przybliżeniu od 0-30 %.

Na podstawie analizy szacunkowej oraz wzięwszy pod uwagę, że na ogół nie wykorzystuje się w pełni powierzchni możliwej do zabudowy można przypuścić, że co najmniej 52 z 64 ha powierzchni objętej planem pozostanie wolna od zabudowy jako powierzchnia biologicznie czynna. Jest to wprawdzie wartość szacowana, jednakże procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z innymi zasadami zagospodarowania terenu, często wymusza większy od ustalonego udział terenu wolnego od wszelkiej zabudowy.

Analizując przedmiotowy projekt stwierdza się, że dopuszczenie w bardzo umiarkowanym zakresie możliwości realizacji obiektów budowlanych i infrastruktury nie stanowi skutku środowiskowego, ponieważ skala i forma dopuszczalnego zagospodarowania jest nieznacząca i niewiele odbiega od stanu istniejącego. W związku z powyższym nie przewiduje się również negatywnego wpływu na siedlisko o kodzie 3260, o którym mowa w rozdziale 5.2.4., znajdujące się na terenie o symbolu 4ZP, jak również na funkcjonowanie międzynarodowych korytarzy spójności obszarów chronionych: „Częstochowski” i „Górna Warta”. Ustalenia planu, zwłaszcza w zakresie powierzchni biologicznie czynnej i zakazów zabudowy, zostały zaprojektowane w sposób wymuszający utrzymanie zdecydowanej większości terenów zielonych. Dotyczy to również

terenów wymienionych w Decyzji Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020r. ws ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe, dla których mimo wszystko ustalono wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej 55%.

Nie można również klasyfikować w kategoriach negatywnych przeznaczenia niewielkiej części terenu na cele zabudowy mieszkaniowej, ponieważ jest to obszar istniejącej zabudowy. Zainwestowanie ww. części terenu, jak również przekształcenie, jest możliwe na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Kwalifikacja skutków planu jest z pewnością w wielu aspektach pozytywna, ponieważ część miasta, na której leży obszar opracowania jest w dużym stopniu przekształconym środowiskiem, przystosowanym dla funkcji usługowych i produkcyjno-usługowych. Natomiast racjonalne wykorzystanie naturalnych ciągów zieleni w dolinie rzecznej jest wysoce wskazane dla utrzymania równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych miasta. Przy tym objęto ochroną tereny mające realne znaczenie dla środowiska przyrodniczego, zapobiegając niekontrolowanej i chaotycznej urbanizacji. Ustalając spójne i adekwatne do uwarunkowań lokalnych zasady zagospodarowania osiągnięto instrument kontroli nad funkcją, która realizowana w drodze decyzji o warunkach zabudowy mogłaby przybrać nieoczekiwaną postać.

W związku z realizacją ustaleń planu nie przewiduje się tzw. „znaczących” oddziaływań na środowisko, bowiem ustalenia te przede wszystkim sankcjonują stan istniejący. Poniższa analiza, mimo wszystko uwzględnia zakres przewidywanych oddziaływań, również o umiarkowanym znaczeniu.

10.1. Różnorodność biologiczna.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Tereny wód powierzchniowych, zieleni, w tym zieleni urządzonej	Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej (częściowa aktywizacja na cele zieleni urządzonej).	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Określenie warunków zabudowy, zgodnie z polityką przestrzenną miasta	Podwyższenie standardów zagospodarowania przestrzeni z uwzględnieniem terenów wolnych od zabudowy dla zagospodarowania na cele zieleni urządzonej.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie terenów zielonych w dolinie rzeki, mających istotne znaczenie dla migracji flory i fauny.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
	Zachowanie korytarzy spójności i siedlisk przyrodniczych.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak

10.2. Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Określenie warunków zagospodarowania dla terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami.	Ochrona siedzib ludzkich przed negatywnymi skutkami powodzi.	Pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ochrona przed emisją substancji i energii oraz działanie na rzecz podniesienia estetyki przestrzeni.	Pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Dopuszczenie elementów tj. szlaki rowerowe, mała architektura	Podniesienie jakości przestrzeni aktywizujących tereny pod kątem rekreacyjnym	Pozytywne	pośrednie	długoterminowe	-

10.3. Woda.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Zachowanie terenów zielonych, w tym naturalnej obudowy biologicznej rzek. Ochrona terenu przepuszczalnego dla wody.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.	Ustalenie zasad odprowadzania ścieków, postępowania z odpadami i zaopatrzenia w wodę, dla zabezpieczenia wód gruntowych i podziemnych.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ograniczenie wielkości potencjalnego wpływu zanieczyszczonych wód opadających do gruntu. Wykluczenie możliwości udziału substancji niebezpiecznych w procesie technologicznym.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak

10.4. Powietrze, klimat i środowisko akustyczne.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Ustalenia z zakresu infrastruktury technicznej, ochrony środowiska	Ustalenie odpowiednich warunków zaopatrzenia w energię ciepłą, z wykorzystaniem systemów i urządzeń niskoemisyjnych i wykorzystujących odnawialne źródła energii.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni izolacyjnej	Ochrona środowiska akustycznego	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ochrona przed nadmierną emisją substancji i energii do środowiska.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Zachowanie znaczącej powierzchni biologicznie czynnej.	Wspomaganie naturalnych procesów oczyszczania powietrza. Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

10.5. Powierzchnia ziemi i gleby.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Ochrona terenu przepuszczalnego dla wody, ochrona przed nadmierną ekspansją zabudowy.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i ładu przestrzennego.	Ustalenie zasad zagospodarowania uwzględniających wymogi zachowania odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowy a powierzchnią biologicznie czynną.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Wykluczenie możliwości udziału substancji niebezpiecznych w procesie technologicznym.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie naturalnej pokrywy glebowej w obniżeniu rzeki.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

10.6. Środowisko kulturowe i krajobraz.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Zachowanie terenów zielonych w postaci zieleni urządzonej oraz ochrona przed nadmierną ekspansją zabudowy.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu ochrony ładu przestrzennego, Ustalenie spójnych zasad zabudowy i zagospodarowania terenu	Ochrona podstawowych zasad ładu przestrzennego.	pozytywne	bezpośrednie	trwałe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie krajobrazu naturalnego.	pozytywne	pośrednie	trwałe	tak
Tereny zieleni izolacyjnej	Ochrona krajobrazu przed zagospodarowaniem o niskiej estetyce	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni urządzonej	Podniesienie estetyki przestrzeni	Pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak
Dopuszczenie elementów tj. szlaki rowerowe, mała architektura	Podniesienie jakości przestrzeni oraz aktywizacja terenów pod kątem rekreacyjnym	Pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

11. Oddziaływania skumulowane.

Na podstawie analizy przyjętych rozwiązań planistycznych nie przewiduje się kumulacji oddziaływań w związku z realizacją zapisów planu. Przy założeniu, że nowe inwestycje będą zgodne z zapisami planu miejscowego, nie należy się spodziewać pogorszenia jakości środowiska.

12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Środowisko obszaru opracowania oraz jego najbliższego otoczenia cechuje się umiarkowanym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Dalszy rozwój zainwestowania, wzbogacenie form użytkowania, rozwój infrastruktury technicznej może w różnorodny sposób wpływać na środowisko jako całość oraz na jego poszczególne elementy.

Plan nie zawiera rozwiązań rodzących znaczące skutki środowiskowe a jego uchwalenie należy postrzegać w pozytywnym wymiarze, więc podejmowanie działań kompensujących nie jest konieczne w omawianym przypadku. Plan w swych założeniach formułuje szereg ustaleń ograniczających, zapobiegających i minimalizujących rzeczywiste skutki polityki przestrzennej. Projektowane ustalenia określają zasady realizacji dalszego zainwestowania w sposób ograniczający negatywny wpływ na elementy środowiska.

W poniższej tabeli wyodrębniono najważniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Elementy środowiska	Ustalenia planu (cytat lub opis ustalenia)
Różnorodność biologiczna	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na terenach zieleni (55% - 90%).
	wielkość powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – do 5% lub zgodnie ze stanem istniejącym.
	Ustalenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie węzła komunikacyjnego.
Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi	Wykluczenie terenów "wrażliwych akustycznie" w obszarach zwiększonego oddziaływania hałasu.
	Ustalenia w zakresie ochrony powietrza i ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery.
	Uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
Woda	Ustalenia w zakresie ochrony korytarza ekologicznego ciągu dolin rzecznych rzek Warty i Stradomki.
	Nakaz stosowania przepuszczalnych dla wody materiałów nawierzchniowych dla realizacji ciągów pieszych i rowerowych.
	Nakaz uszczelnienia powierzchni narażonych na zanieczyszczenie oraz ujęcia i zagospodarowania ścieków, w tym wód opadowych i roztopowych.
	Ustalenie odprowadzenia ścieków do systemu kanalizacji zbiorczej.
Powietrze, klimat i środowisko akustyczne	Ustalenia w zakresie ochrony powietrza i ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery.
	Wykluczenie terenów "wrażliwych akustycznie" w obszarach zwiększonego oddziaływania hałasu.
	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie skrzyżowania na DK91.
	Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.
Środowisko kulturowe i krajobraz	Podwyższenie standardów zagospodarowania przestrzeni, ochrona obszaru przed nadmierną i niekontrolowaną ekspansją zabudowy.
	Ustalenie zasady trasowania pod ziemią nowych i przebudowywanych obiektów liniowych infrastruktury technicznej.
	Ochrona zaawansowanych wiekowo drzew poprzez ustalenie zakazu wycinki istniejącego drzewostanu na niektórych terenach.
	Ochrona przed nadmierną intensywnością zabudowy poprzez znaczące ograniczenie wskaźników zagospodarowania terenu zgodnych z polityką przestrzenną miasta, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.
	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie skrzyżowania na DK91.
	Ochrona naturalnej obudowy biologicznej dolin rzecznych.

13. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie.

Objęty analizą projekt nie zawiera rozwiązań alternatywnych. Jest on zgodny z podstawowymi zasadami ochrony środowiska oraz z głównymi założeniami obowiązującego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Wykluczono rozwiązania planistyczne mogące stwarzać konflikty lub kolizje z wymogami ochrony środowiska, dzięki czemu są zgodne z warunkami i możliwościami środowiskowymi obszaru. W związku z powyższym uznaje się, że sporządzanie rozwiązań alternatywnych do przedmiotowego projektu jest niecelowe.

14. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dyspozycje funkcjonalne terenów, nie przewidują obiektów mogących oddziaływać trans-granicznie na komponenty środowiskowe. W związku z czym nie stwierdzono oddziaływania transgranicznego, wymagającego wszczęcia procedury przewidzianej w Konwencji z Espoo – potwierdzonej przez ustawę Prawo ochrony środowiska.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Podjęcie prac nad planem miejscowym wynika z wniosków Wydziału Ochrony Środowiska złożonych do Wieloletnich Programów Sporządzania Planów Miejscowych na lata 2015-2018 oraz 2019-2023, w których wskazuje się na zasadność objęcia planami miejscowymi terenów zielonych w ciągach dolin rzecznych, w celu ich ochrony, poprzez uregulowanie zasad ich zagospodarowania i wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., dominujący kierunek zagospodarowania obszaru objętego planem to "ZE" - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, charakteryzujących istniejący stan zasobów środowiska z uwzględnieniem istniejących i przewidywanych znaczących oddziaływań. Ocenę ewentualnych zagrożeń, poszczególnych komponentów środowiska oraz ich analizy jakościowe, oparto m.in. na danych z państwowego monitoringu środowiska.

Określenie skutków środowiskowych następuje w oparciu o obowiązujące plany zagospodarowania, a w przypadku braku planu - w oparciu o stan istniejący. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, lub zapisanego w obowiązującym prawie miejscowym, rozpoznaje się skutki środowiskowe, których rodzaj i znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie.

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, obszar objęty planem jest położony w większości na tzw. utworach piaszczystych i częściowo organicznych. Z uwagi na ich luźny i miękkoelastyczny charakter, a także wysoki poziom wód gruntowych warunki geotechniczne dla posadowienia zabudowy ocenia się jako złe.

Obszar opracowania znajduje się w granicach GZWP nr 325. Główną warstwą wodonośną są piaski i piaszkowce o dobrych parametrach hydrogeologicznych. Z analizy hydrogeologicznej wynika, że na obszarze opracowania stopień narażenia wód GZWP na zanieczyszczenia jest wysoki w części zachodniej i średni w części wschodniej. Wskazane jest uwzględnienie w ustaleniach sposobu zagospodarowania terenów potrzeb ochrony wód podziemnych, poprzez ograniczenie antropopresji do niezbędnego minimum.

Częstochowa leży w całości w dorzeczu górnej Warty. Jego częścią jest rzeka Stradomka, która wraz z rzeką Wartą stanowią elementy wód powierzchniowych płynących w obszarze opracowania i najbliższym otoczeniu. Rzeki w otoczeniu terenów zurbanizowanych charakteryzują się miejscowymi przekształceniami antropogenicznymi. Skutkuje to ograniczoną przepustowością, zarówno koryta jak i przestrzeni między wałami - co ma istotny wpływ na retencję wód.

W granicach opracowania występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z oznaczeniem graficznym na rysunku planu, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie ($p=10\%$) oraz średnie ($p=1\%$).

Naturalna pokrywa glebowa występuje nieregularnie, przede wszystkim w pasmach bezpośrednio sąsiadujących z brzegiem rzek. Są to na ogół miejsca korzystne dla bioróżnorodności florystycznej a w związku z tym, również dla rozwoju i migracji fauny. W miejscach gdzie dokonano prac regulacyjnych, czyli znacząco zmieniono ukształtowanie terenu gleba jest już odmienna od naturalnej pokrywy dolin rzecznych, choćby pod względem wilgotności i struktury organicznej.

Florę wód płynących stanowi roślinność szuwarowa oraz zbiorowiska ziół i pnączy o charakterze zbiorowisk welonowych. Na brzegach rzek mogą się tworzyć zbiorowiska ziołoroślowe, czy zarośla o charakterze łągowym. Terasa doliny Stradomki jest porośnięta różnymi zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi. Obszar ten w dużym stopniu pokrywa się z wyznaczonym korytarzem ekologicznym doliny Stradomki. Jak wynika z analizy korytarze regionalne pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”. Ich funkcja jest ściśle powiązana z obszarami Natura 2000 a konkretnie z migracją flory i fauny pomiędzy nimi.

Tereny dolin rzecznych stanowią miejsce najliczniejszego bytowania wielu objętych ochroną gatunków ryb, płazów, ptaków i ssaków. Ponadto nad brzegiem Stradomki występują liczne małże, pijawki, skorupiaki. Dążenie do ich zachowania jest jednym z podstawowych warunków utrzymania na terenie miasta różnorodności gatunkowej i obecności szczególnie cennych przedstawicieli świata zwierzęcego. Istotna jest również eliminacja barier w ciągach ekologicznych, aby możliwa była swobodna migracja zwierząt.

Warto nadmienić, że w obszarze opracowania ze względu na ograniczoną antropopresję i liczne zadrzewienia (w tym również zaawansowane wiekowo), ptaki mogą wykorzystywać tereny nie tylko w celu zyskania pożywienia lub krótkiego odpoczynku ale również w celach lęgowych.

Krajobraz obszaru opracowania jest krajobrazem częściowo przyrodniczym, typowo miejskim aczkolwiek nie w pełni przekształconym. Rzeźba terenu jest tu mało urozmaicona, wyłączając ziemne budowle regulacyjne wzdłuż koryt rzecznych. Brak jest zabytków architektury, dominant oraz obiektów o szczególnych walorach stylistycznych, natomiast występują tu budowle hydrotechniczne w tym mostowe. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne przewężenia korytarza zieleni rzeki Konopki poprzez parkingi, a także obiekty infrastruktury o niskiej estetyce. Niektóre budowle mostowe są w bardzo złym stanie technicznym.

Na podstawie analizy danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza w Częstochowie i jej rejonie można powiedzieć, że poziom zanieczyszczeń uległ obniżeniu. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. W ramach starań o zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza CO₂ i pyłem zawieszonym, wskazane jest wdrażanie gazu lub innych paliw ekologicznych do indywidualnych systemów grzewczych. Istotny wpływ na stan powietrza ma droga krajowa nr 91, emitująca jednocześnie dwa typy zanieczyszczeń (pyłowe oraz gazowe) ze zmiennym natężeniem – zależnym od dnia tygodnia, pory dnia, pory roku oraz warunków pogodowych. Zakłady produkcyjne, bazy transportowe i składy, również mają znaczenie w omawianym aspekcie.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. W najbliższym czasie nie przewiduje się powstania nowych emitorów hałasu. Szczegółowy opis środowiska akustycznego obszaru planu jest niecelowy, z uwagi na to, że projekt planu nie przewiduje nowych zespołów zabudowy wrażliwej na hałas, a także nie przewiduje rozbudowy układu komunikacyjnego i innych znaczących źródeł hałasu.

Obszar opracowania leży poza granicami obszarów chronionych ze względów przyrodniczych, w tym należących do sieci Natura 2000. Brak jest przesłanek do wystąpienia oddziaływań o zasięgu istotnym dla obszarów chronionych znajdujących się w najbliższym otoczeniu, tj. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd którego otulina jest zlokalizowana w odległości nie mniejszej niż 3 km od granic planu. Najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są w odległościach około 6-7 km.

Na podstawie przeprowadzonej analizy obszaru sformułowano ogólne zalecenia do projektu planu:

- w ciągach dolin rzecznych należy wykluczać lub ograniczać zabudowę,
- nie zaleca się stosowania szczelnych, nieprzepuszczalnych nawierzchni,
- należy utrzymywać w terasach zalewowych tereny podmokłe wraz z roślinnością bagienną,
- należy zapewnić różnorodność siedlisk dla bytowania i migracji zwierząt
- należy zwiększać naturalną retencję oraz chronić zadrzewienia.

Analiza aktualnego zagospodarowania przestrzennego wskazuje na możliwość istotnych, negatywnych zmian środowiska w razie nierealizowania planu miejscowego. Obecnie obszar jest w dużej mierze biologicznie czynny, lecz wymagający ochrony przed niekontrolowanym wpływem działalności człowieka. Uchwalenie planu nie spowoduje radykalnych i nagłych zmian w środowisku, natomiast uznaje się, że zaniechanie przyjęcia dokumentu, czyli jego brak przez kolejne lata, może spowodować pogłębianie problemów i dysfunkcji przestrzennych obszaru, wynikające z możliwości realizacji przedsięwzięć o znacznym poziomie uciążliwości, niezgodnych z kierunkami zagospodarowania tej śródmiejskiej części miasta.

Obszar planu jest w większości niezabudowany. Występują tu głównie obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które należy w miarę potrzeb utrzymywać i modernizować. Drobnym wyjątkiem stanowi niewielka część terenu oznaczona w planie jako ZE/MN, gdzie zabudowa mieszkaniowa już istnieje, więc zgodnie z praktyką planistyczną należy ją usankcjonować, o ile nie występują ku temu katagoryczne przeciwskazania. Ogólnie rzecz biorąc obszar planu, podobnie jak najbliższy rejon, jest w pewnym stopniu przekształcony, lecz posiada możliwości i wskazania do umiarkowanego uzupełnienia i doprecyzowania funkcji. Przemiany te, wzięwszy pod uwagę zapisy planu, nie będą znaczące w aspekcie skutków środowiskowych, aczkolwiek spodziewany efekt w okresie długofalowym ocenia się wyraźnie pozytywnie.

Na podstawie analizy szacunkowej oraz wzięwszy pod uwagę, że na ogół nie wykorzystuje się w pełni powierzchni możliwej do zabudowy można przypuścić, że co najmniej 52 z 64 ha powierzchni objętej

planem pozostanie wolna od zabudowy jako powierzchnia biologicznie czynna. Jest to wprawdzie wartość szacowana, jednakże procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z innymi zasadami zagospodarowania terenu, często wymusza większy od ustalonego udział terenu wolnego od wszelkiej zabudowy.

Analizując przedmiotowy projekt stwierdza się, że dopuszczenie w bardzo umiarkowanym zakresie możliwości realizacji obiektów budowlanych i infrastruktury nie stanowi skutku środowiskowego, ponieważ skala i forma dopuszczalnego zagospodarowania jest nieznacząca i niewiele odbiega od stanu istniejącego. Nie można również klasyfikować w kategoriach negatywnych przeznaczenia niewielkiej części terenu na cele zabudowy mieszkaniowej, ponieważ jest to obszar istniejącej zabudowy. Zainwestowanie ww. części terenu, jak również przekształcenie, jest możliwe na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

W związku z realizacją ustaleń planu nie przewiduje się tzw. „znaczących” oddziaływań na środowisko, bowiem ustalenia te przede wszystkim sankcjonują stan istniejący.

Plan nie zawiera rozwiązań rodzących znaczące skutki środowiskowe a jego uchwalenie należy postrzegać w pozytywnym wymiarze, więc podejmowanie działań kompensujących nie jest konieczne w omawianym przypadku. Plan w swych założeniach formułuje szereg ustaleń ograniczających, zapobiegających i minimalizujących rzeczywiste skutki polityki przestrzennej. Projektowane ustalenia określają zasady realizacji dalszego zainwestowania w sposób ograniczający negatywny wpływ na elementy środowiska. Objęty analizą projekt nie zawiera rozwiązań alternatywnych. Jest on zgodny z podstawowymi zasadami ochrony środowiska oraz z głównymi założeniami obowiązującego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

16. Wykorzystane materiały:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowa” – listopad 2019;
- „Opracowanie problemowe w zakresie struktury przyrodniczej miasta, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych oraz terenów zieleni” - Biuro Rozwoju Regionu Sp. z o.o., Katowice, 2014;
- „Opracowanie Ekofizjograficzne dla Miasta Częstochowy” – Katowice 2004;
- „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Dla Miasta Częstochowy Z Uwzględnieniem Lat 2010 – 2014 Z Perspektywą do Roku 2017” oraz "Program ochrony środowiska dla miasta Częstochowy na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 - projekt";
- „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” - Katowice 21 czerwca 2004;
- „Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem Dla Miasta Częstochowy Na Lata 2013 – 2018” – Częstochowa 24 marca 2014 r.;
- „Stan Środowiska w Województwie Śląskim w 2013 roku” - Biblioteka Monitoringu Środowiska - Katowice 2014;
- „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50000” - Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 1999;
- www.katowice.pios.gov.pl;
- www.e.czystochowa.pl;
- www.pl.allmetsat.com;
- www.teraz-srodowisko.pl/

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony w Częstochowie, w dzielnicach: Ostatni Grosz i Zawodzie-Dąbie, obejmującego fragmenty dolin: rzeki Warty i rzeki Stradomki, na odcinku pomiędzy Aleją Pokoju a ulicą Rzeźnicką.

Skład autorski:

mgr inż. Marcin Gajewski

mgr inż. Joanna Chmielowska-Kowalska

SPIS TREŚCI:

1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu. _____	2
2. Powiązania z innymi dokumentami. _____	2
3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy. _____	2
4. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu. _____	3
5. Stan środowiska obszaru objętego ustaleniami projektu. _____	4
5.1. ogólna charakterystyka. _____	4
5.2. Uwarunkowania naturalne i przyrodnicze. _____	4
5.3. Walory krajobrazowe i wartości kulturowe. _____	9
5.4. Powietrze. _____	12
5.5. Hałas. _____	13
5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne. _____	13
5.1. Obszary chronione i wymagające ochrony. _____	13
6. Ocena stanu środowiska. _____	13
7. Prognoza dalszych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu. _____	14
8. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. _____	14
9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym, _____	14
9.1. Poziom międzynarodowy, wspólnotowy i krajowy. _____	14
9.2. Poziom regionalny. _____	15
10. Przewidywane znaczące oddziaływania na komponenty środowiska. _____	16
10.1. Różnorodność biologiczna. _____	17
10.2. Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi. _____	17
10.3. Woda. _____	17
10.4. Powietrze, klimat i środowisko akustyczne. _____	18
10.5. Powierzchnia ziemi i gleby. _____	18
10.6. Środowisko kulturowe i krajobraz. _____	18
11. Oddziaływania skumulowane. _____	19
12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko. _____	19
13. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie. _____	20
14. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko. _____	20
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym. _____	21
16. Wykorzystane materiały: _____	24

1. Zawartość i główne cele projektowanego dokumentu.

Podstawowym zadaniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest określenie zasad zagospodarowania terenów, z uwzględnieniem wielu uwarunkowań i aspektów - w tym również celów środowiskowych tj.:

- ochrona środowiska przyrodniczego i krajobrazu,
- ochrona środowiska kulturowego,
- ochrona dóbr materialnych,
- racjonalne kształtowanie przestrzeni publicznych,
- zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy.

Podjęcie prac nad planem miejscowym wynika z wniosków Wydziału Ochrony Środowiska złożonych do Wieloletnich Programów Sporządzania Planów Miejscowych na lata 2015-2018 oraz 2019-2023, w których Wydział wskazuje na zasadność objęcia planami miejscowymi terenów zielonych w ciągach dolin rzecznych, w celu ich ochrony, poprzez uregulowanie zasad ich zagospodarowania i wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., dominujący kierunek zagospodarowania obszaru objętego planem to "ZE" - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, projektowany plan zachowuje zgodność z ustaleniami obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy.

2. Powiązania z innymi dokumentami.

Stosownie do art. 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przy sporządzaniu planów miejscowych, wiążące są dla organów gminy ustalenia studium. Natomiast przy sporządzaniu studium uwzględnia się zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju i planu zagospodarowania województwa, strategii rozwoju gminy, opracowaniu ekofizjograficznym itp. Plan, którego dotyczy niniejsza prognoza, jest powiązany z założeniami planu zagospodarowania województwa śląskiego i realizuje jego główne założenia w ramach delegacji ustawowej prawa miejscowego.

Powiązania planu w bardziej odległych relacjach dotyczą wielu aktów prawnych oraz dokumentów strategiczno-planistycznych, obowiązujących zarówno na szczeblu krajowym jak i wspólnotowym.

3. Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy.

Prognoza została sporządzona w oparciu o identyfikację, analizę i ocenę potencjalnych oddziaływań na środowisko, związanych z realizacją ustaleń planu. Mogą one dotyczyć takich komponentów środowiska jak: wody powierzchniowe, wody podziemne, powietrze, ukształtowanie terenu i gleba, klimat akustyczny, bioróżnorodność.

W związku z tym zakres przedmiotowego opracowania obejmuje zagadnienia przewidywanych zmian w strukturze funkcjonalno-przestrzennej i oceny ich oddziaływania na środowisko, a także możliwości realizacji rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, charakteryzujących istniejący stan zasobów środowiska z uwzględnieniem istniejących i przewidywanych znaczących oddziaływań. Ocenę ewentualnych zagrożeń, poszczególnych komponentów środowiska oraz ich analizy jakościowe, oparto m.in. na danych z państwowego monitoringu środowiska.

Określenie skutków środowiskowych następuje w oparciu o obowiązujące plany zagospodarowania, a w przypadku braku planu - w oparciu o stan istniejący. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, lub zapisanego w obowiązującym prawie miejscowym, rozpoznaje się skutki środowiskowe, których rodzaj i znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie.

Podstawę prawną opracowania stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2021 poz. 247), zwana dalej "ustawą".

4. Propozycje przewidywanych metod analizy skutków realizacji projektu.

Monitoring skutków środowiskowych realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego może się odbywać w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub też w ramach innych badań prowadzonych przez organy administracji oraz podmioty gospodarcze - jeżeli odnoszą się do przedmiotu i zakresu planu.

Dla poszczególnych elementów środowiska zaproponowano poniższy zakres i metody analizy:

Element środowiska	Metoda	Częstotliwość
Klimat akustyczny.	Sugeruje się analizować hałas w oparciu o mapę akustyczną oraz pomiary hałasu sprawdzające skuteczność zabezpieczeń akustycznych.	Co 5 lat.
Powierzchnia biologicznie czynna.	Analiza ortofotomap i zdjęć satelitarnych. Zaleca się również prowadzić monitoring z wykorzystaniem danych przestrzennych: ewidencja gruntów i budynków, krawędzie ulic zawartych w Systemie Informacji Przestrzennej.	Co 5 lat.
Powietrze (stan zanieczyszczeń).	Analiza wyników uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska, monitoring prowadzony przez gminę oraz podmioty gospodarcze, analiza wyników kontroli podmiotów gospodarczych (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska), kontrola systemów grzewczych. Szczególnie istotny dla obszaru opracowania będzie wskaźnik stężenia pyłu PM10.	Co rok oraz doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa.
Wody powierzchniowe i podziemne (stan zanieczyszczeń).	Analiza monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach.	Co rok oraz doraźnie w przypadku zgłoszenia naruszenia prawa.
W celu uniknięcia powtarzania monitoringu, zaleca się skorzystanie z już istniejących systemów monitoringu. Powyższe dane oraz raporty o stanie i jakości poszczególnych elementów środowiska powinny być gromadzone i przetwarzane w Urzędzie Miasta Częstochowy.		

Ponadto na obszarze opracowania, również należy przeprowadzać:

- monitoring systemów unieszkodliwiania ścieków - raz w roku,
- kontrolę podczyszczania wód opadowych - raz w roku.

Skutki realizacji postanowień planu będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska i organów administracji. Bardzo ważny jest również udział społeczeństwa, nie tylko w procesie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, ale także wobec przypadków naruszenia zasad ochrony środowiska określonych w planie. Okresowe przeglądy zainwestowania terenów i realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego powinny być również przeprowadzane przez organy administracji samorządowej. Monitoring skutków realizacji postanowień projektu planu powinien rozpocząć się po jego uchwaleniu w miarę wydawania decyzji administracyjnych, co pozwoli na uzyskanie danych wyjściowych do dalszych analiz, a następnie proponuje się coroczne badanie efektów zmian zachodzących w środowisku i gospodarowaniu przestrzenią.

5. Stan środowiska obszaru objętego ustaleniami projektu.

5.1. ogólna charakterystyka.

Położenie miasta	Północna część województwa śląskiego, na styku trzech mezoregionów geograficznych – Wyżyny Częstochowskiej, zwanej potocznie Jurą, Obniżenia Górnej Warty oraz Wyżyny Wieluńskiej. Mezoregiony te należą do podprovincji – Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.
Położenie obszaru względem miasta	Południowa część śródmiejska.
Powierzchnia	Okolo 65 ha
Poziom terenu	w granicach 245-250 m.n.p.m.
Ukształtowanie terenu	Ogólnie płaskie. Częściowo zmienione antropogenicznie.
Stan użytkowania i zagospodarowania	Tereny zielone w dolinie rzeki Stradomki i Warty. Tereny infrastruktury drogowej i kolejowej. Niewielki fragment zabudowy mieszkaniowej.
Najbliższe otoczenie	Tereny produkcyjno-usługowe, tereny kolejowe, zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, ogrody działkowe.
Dostępność układu komunikacyjnego	Droga Krajowa nr 91 (ul. Armii Krajowej). Drogi gminne tj.: al. Niepodległości, ul. Krakowska, al. Pokoju, ul. Rzeźnicka. Linia kolejowa.

Rys.: zdjęcie lotnicze - teren objęty planem wraz z najbliższym otoczeniem.

5.2. Uwarunkowania naturalne i przyrodnicze.

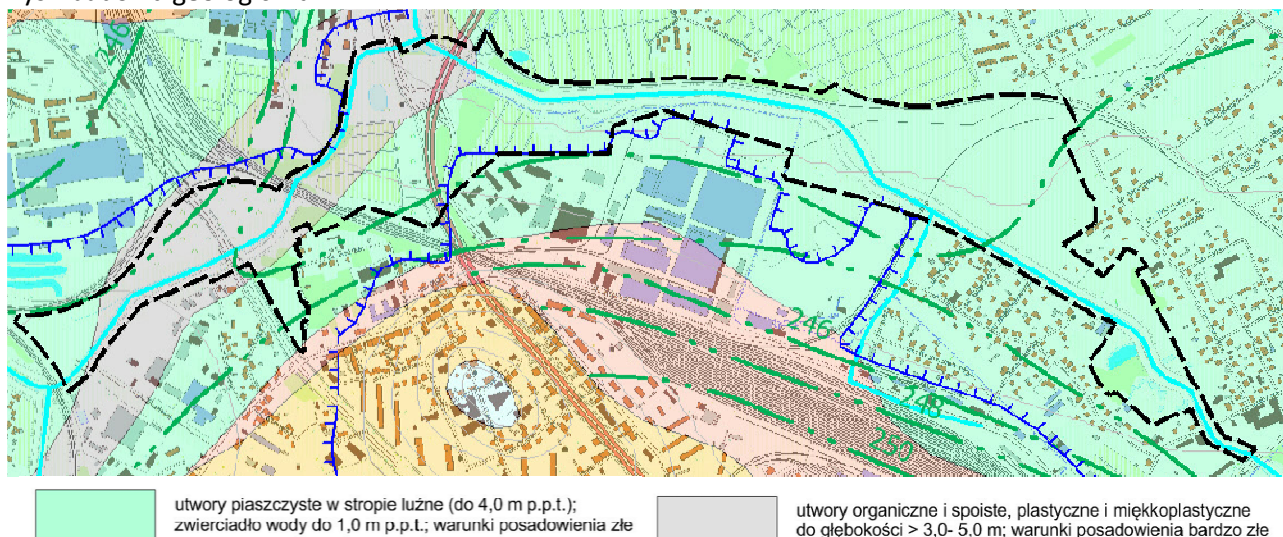
5.2.1. Budowa geologiczna.

Terytorium miasta wchodzi w skład monokliny śląsko-krakowskiej, znajduje się na jej południowo-wschodnim krańcu, w pobliżu granicy z niecką nidziańską. Obszar miasta jest zróżnicowany geologicznie, wierzchnia część to osady polodowcowe: żwiry, piaski, gliny, zaś głębsza to wapienie z okresu górnej jury. Jurę górną reprezentują skały węglanowe oksfordu. Starsze ogniwo budują wapienie scyfiowe z przeławieniami margli - warstwy przedziszowskie.

Dolinę holoceniową Warty budują dwa piaszczyste poziomy terasowe. W obrębie dolin dopływów tej rzeki, piaszczysta jest wyższa (1,5 - 2,5 m nad poziom ciek) terasa, natomiast dno doliny pokrywają namuły.

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, obszar objęty planem jest położony w większości na tzw. utworach piaszczystych i częściowo organicznych. Z uwagi na ich luźny i miękkoelastyczny charakter, a także wysoki poziom wód gruntowych warunki geotechniczne dla posadowienia zabudowy ocenia się jako złe.

Rys.: budowa geologiczna

5.2.1. Warunki hydrogeologiczne.

Miasto znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 325 - Częstochowa Zachód,
- GZWP nr 326 – Częstochowa Wschód.

Obszar opracowania znajduje się w granicach GZWP nr 325. Główną warstwą wodonośną są piaski i piaskowce warstw kościeliskich o miąższości 20 – 40 m i dobrych parametrach hydrogeologicznych.

Miejscami w zalegających wyżej iłach rudonośnych występują nieciągłe i o zmiennej miąższości warstwy wodonośne tzw. międzyrudne o niewielkiej wartości użytkowej. Na znacznym obszarze warstwy kościeliskie mają kontakt hydrauliczny z niżej leżącymi dolno jurajskimi piaskami warstw łysieckich górnych.

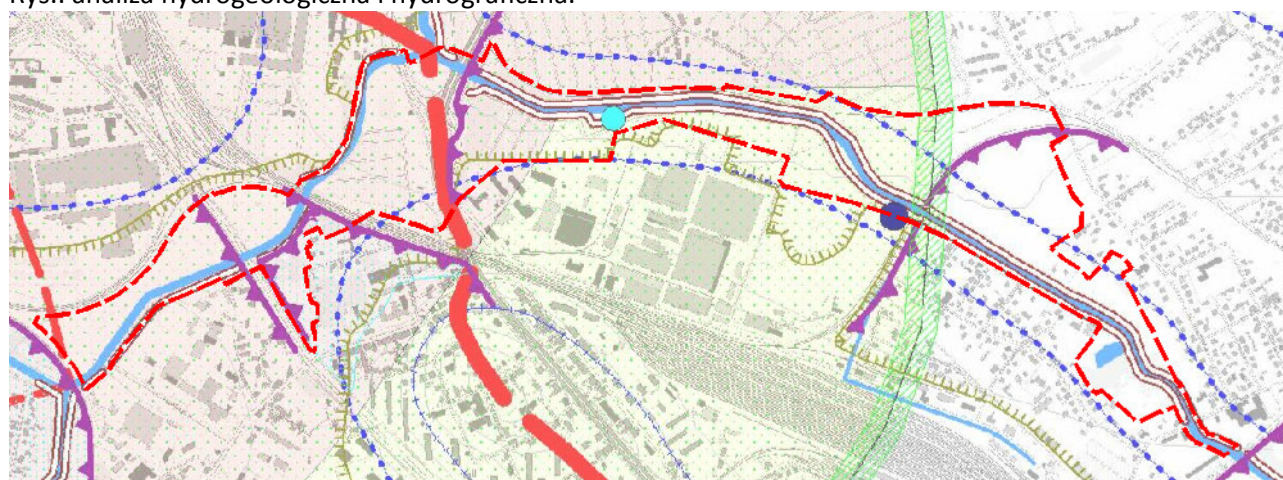
Poziom ten jest monitorowany przez:

- 2 punkty sieci krajowej,
- 4 punkty sieci regionalnej.

Jakość tych wód jest zróżnicowana od wysokiej 56% do średniej – 33%. Ich przydatność do picia i na potrzeby gospodarcze jest ograniczona przekraczającymi normy stężeniami żelaza i manganu.

Z analizy hydrogeologicznej wynika, że na obszarze opracowania stopień narażenia wód GZWP na zanieczyszczenia jest wysoki w części zachodniej i średni w części wschodniej. Wskazane jest uwzględnienie w ustaleniach sposobu zagospodarowania terenów potrzeb ochrony wód podziemnych, poprzez ograniczenie antropopresji do niezbędnego minimum.

Rys.: analiza hydrogeologiczna i hydrograficzna.

STOPIEŃ NARAŻENIA WÓD GZWP NA ZANIECZYSZCZENIE

5.2.2. Warunki hydrograficzne.

Częstochowa leży w całości w dorzeczu górnej Warty. Jego częścią jest rzeka Stradomka, która wraz z rzeką Wartą stanowią elementy wód powierzchniowych płynących w obszarze opracowania i najbliższym otoczeniu. Rzeki w otoczeniu terenów zurbanizowanych charakteryzują się miejscowymi przekształceniami antropogenicznymi. Skutkuje to ograniczoną przepustowością, zarówno koryta jak i przestrzeni między wałami - co ma istotny wpływ na retencję wód.

W północno-środkowej części obszaru opracowania, w starorzeczu rzeki Stradomki, zlokalizowany jest staw. W procesie eutrofizacji ulega on wypłyceniu przez sukcesywne zarastanie roślinnością. Pomimo negatywnego wpływu działalności człowieka, tj. zanieczyszczenie odpadami stałymi i ciekłymi, staw nadal charakteryzuje się znaczącą wartością ekologiczną. W związku z powyższym wskazana jest umiarkowana aktywizacja tego rejonu, z ograniczeniem ingerencji w środowisko naturalne do niezbędnego minimum.

W granicach opracowania występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z oznaczeniem graficznym na rysunku planu, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie ($p=10\%$) oraz średnie ($p=1\%$). W przypadku całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego w trakcie powodzi, zalanie terenu wodami Stradomki nastąpiłoby na znacznej powierzchni na południe od wału. W przypadku analizowanego obszaru, który jest wskazany w studium jako tereny zielone i nie jest dopuszczona na nim zabudowa, aspekt ryzyka wystąpienia wód z koryta rzeki i zalania tych terenów nie jest kluczowy. Obudowa biologiczna rzeki powinna być, w miarę możliwości, chroniona przed wszelką zabudową, również z uwagi na zagrożenie powodziowe.

Z uwagi na specyfikę planu i istniejący stan zagospodarowania należy uznać, że prawdopodobieństwo negatywnego wpływu ustaleń planu na wody powierzchniowe będzie znikome.

5.2.3. Warunki glebowo-rolnicze.

Naturalna pokrywa glebowa występuje nieregularnie, przede wszystkim w pasmach bezpośrednio sąsiadujących z brzegiem rzek. Są to na ogół miejsca korzystne dla bioróżnorodności florystycznej a w związku z tym, również dla rozwoju i migracji fauny. W miejscach gdzie dokonano prac regulacyjnych, czyli znacząco zmieniono ukształtowanie terenu gleba jest już odmienna od naturalnej pokrywy dolin rzecznych, choćby pod względem wilgotności i struktury organicznej.

Również nieregularne są obszary o znacznych przekształceniach antropogenicznych. Są to głównie obiekty budowlane infrastruktury technicznej i komunikacyjnej. Niejednokrotnie są to budowle o znaczących gabarytach (tj. mosty, drogi, koleje, wiadukty, nasypy, wały), wykonane z dużym udziałem robót ziemnych. Zniszczenie pokrywy glebowo - roślinnej w wyniku technicznej zabudowy powierzchni ziemi stanowi

radykalną i trwałą formę degradacji struktury ekologicznej. Oprócz technicznego zaburzenia szaty roślinnej i gleby, powierzchnie zabudowane i zdewastowane są źródłem różnorodnych uciążliwości na przyległych terenach i przyczyną zaburzenia ich struktury ekologicznej. Przykładem tego są obiekty budowlane i infrastruktura komunikacyjna. Głównymi przyczynami degradacji gleb są skażenia przemysłowe i komunikacyjne, przedostające się do gleby przez powietrze lub za pośrednictwem wody. Zanieczyszczenie gleb jest również wynikiem emisji pyłów pochodzących ze spalania paliw energetycznych, produkcji przemysłowej, ogrzewania budynków oraz transportu kołowego.

5.2.4. Warunki przyrodnicze.

Flora

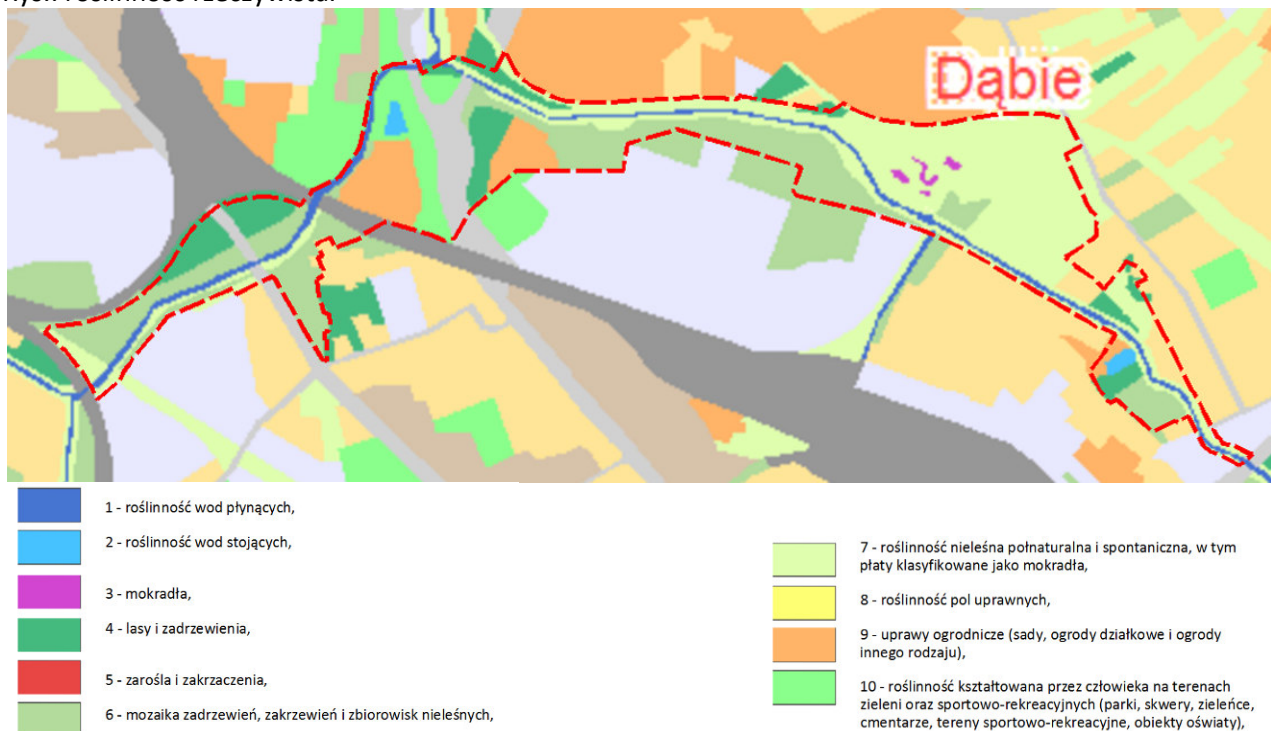
Obszar opracowania znajduje się w południowej części śródmiejskiej Częstochowy. Są to rejony dalece odmienne od najbliższego otoczenia, bogate w zbiorowiska roślinne, kompensujące utratę naturalnego środowiska w terenach zurbanizowanych.

Florę wód płynących stanowi roślinność reprezentowana przez klasę Potametea, roślinność szuwarową z klasy Phragmiteta oraz zbiorowiska ziół i pnączy o charakterze zbiorowisk welonowych a w niektórych przypadkach także zbiorowiska okrajkowe z rzędu Glechometalia hederaceae. Na brzegach rzek mogą się tworzyć zbiorowiska ziołoroślne, terofitów letnich z klasy Bidentetea tripartiti czy zarośla o charakterze łągowym.

Terasa doliny Stradomki jest porośnięta różnymi zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi. Obszar ten w dużym stopniu pokrywa się z wyznaczonym korytarzem ekologicznym doliny Stradomki.

Poniżej przedstawiono, pochodzący z opracowania ekofizjograficznego schematyczny podział obszaru opracowania ze względu na rodzaj roślinności rzeczywistej. Z analizy tej wynika, że mokradła i roślinność wód stojących stanowią niewielką część obszaru. zdecydowanie dominują zadrzewienia i roślinność nieleśna, półnaturalna.

Rys.: roślinność rzeczywista.

W zachodnim rejonie występują zbiorowiska roślinne hydrofitów charakterystyczne dla wód płynących. W tym kontekście należy wymienić siedlisko, sklasyfikowane w rozporządzeniu Ministra Środowiska "w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000" Jest to siedlisko o kodzie 3260 „Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników *Ranuncion fluitantis*”, znajdujące się na terenie o symbolu 5ZP. Dokumentacja z inwentaryzacji przyrodniczej przeprowadzonej w latach 2010 - 2019, jak również szereg innych dokumentów tj. opracowanie ekofizjograficzne nie potwierdzają występowania tego siedliska na obszarze planu, co może świadczyć o

jego małym znaczeniu w kontekście kryteriów kwalifikujących do wyznaczenia obszaru Natura 2000. W omawianym przypadku jest to niski stopień reprezentatywności i wykształcenia siedliska, a także niewielka powierzchnia w stosunku do całkowitej powierzchni tego typu siedliska przyrodniczego na obszarze kraju. Niemniej jednak zbiorowiska tego typu zawsze mają znaczenie w aspekcie czynników biotycznych ekosystemów tj. wody powierzchniowe. W obszarze planu treny wód powierzchniowych wraz z obudową biologiczną pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”.

Fauna

Tereny dolin rzecznych stanowią miejsce najliczniejszego bytowania wielu objętych ochroną gatunków ryb, płazów, ptaków i ssaków. Wśród najważniejszych gatunków należy wymienić:

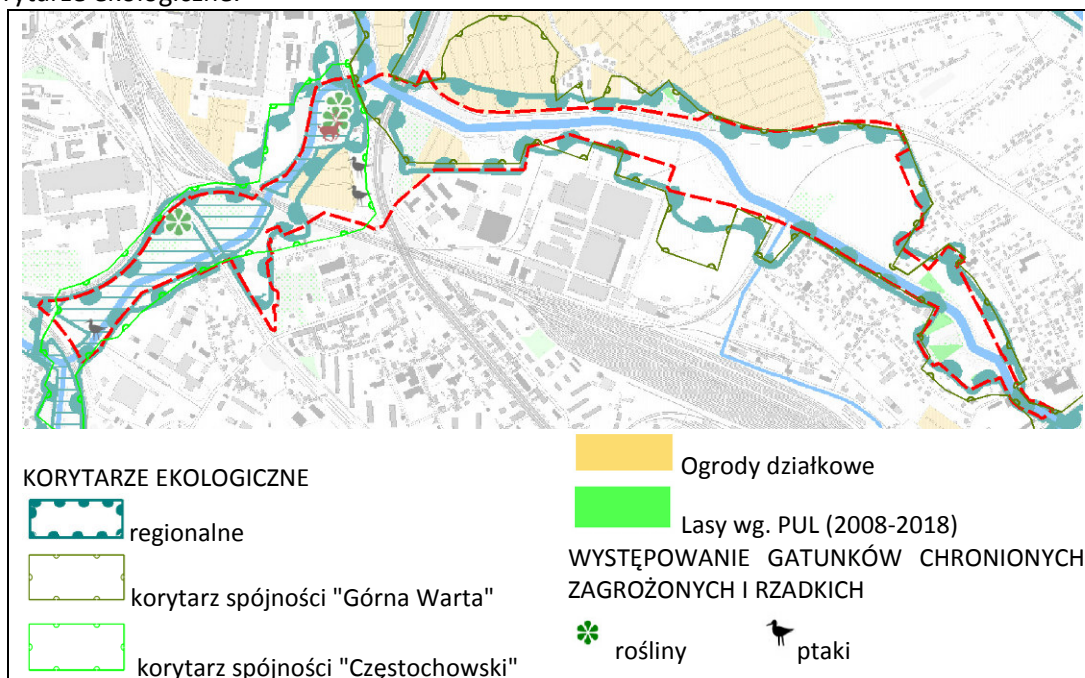
- ryba różanka *Rhodeussericeus amarus* (gatunek o mniejszym zagrożeniu), której utrzymanie wymaga ochrony właściwych jej siedlisk i wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony,
- ślimak winniczek będący pod ochroną częściową,
- kaczka krzyżówka, wpisana do Czerwonej Księgi,
- motyle lepidoptera,
- żaba trawna i żaba wodna - wymagają ochrony czynnej.

Ponadto nad brzegiem Stradomki występują liczne małże, pijawki, skorupiaki. Dążenie do ich zachowania jest jednym z podstawowych warunków utrzymania na terenie miasta różnorodności gatunkowej i obecności szczególnie cennych przedstawicieli świata zwierzęcego. Istotna jest również eliminacja barier w ciągach ekologicznych, aby możliwa była swobodna migracja zwierząt.

Warto nadmienić, że w obszarze opracowania ze względu na ograniczoną antropopresję i liczne zadrzewienia (w tym również zaawansowane wiekowo), ptaki mogą wykorzystywać tereny nie tylko w celu zyskania pożywienia lub krótkiego odpoczynku ale również w celach lęgowych.

Poniżej przedstawiono pochodzącą z opracowania ekofizjograficznego mapę, przedstawiającą zasięg korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Warty i Stradomki. Korytarz ten z pewnością ma swoje znaczenie w aspekcie bytowania i migracji wielu gatunków fauny, choć jego ranga nie jest znacząca dla efektu skali. Przepuszczalnie jego obszar w granicach planu mogą krótkotrwale odwiedzać nieliczne gatunki ptaków objętych ochroną.

Rys.: korytarze ekologiczne.

Na powyższym rysunku wskazano korytarz ekologiczny górnej Warty o znaczeniu regionalnym. Korytarz ten szeroki na południu i północnym wschodzie miasta, jest mocno zawężony w rejonie Śródmieścia, gdzie rozwidła się na dwie odnogi. W niektórych miejscach zwęża się niemal do samego koryta rzeki. Mimo tego

stanowi ważny szlak migracji zwłaszcza dla organizmów wodnych, płazów i ptaków. Jak wynika z powyższej analizy korytarze regionalne pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”. Ich funkcja jest ściśle powiązana z obszarami Natura 2000 a konkretnie z migracją flory i fauny pomiędzy nimi.

Ochrona drożności korytarzy ekologicznych na odcinku przechodzącym przez tereny silnie zurbanizowane w centrum miasta powinna być traktowana priorytetowo, zwłaszcza, że odcinek ten ma również duże znaczenie klimatyczne i rekreacyjne.

5.2.5. Warunki klimatyczne.

Częstochowa leży w strefie klimatu umiarkowanego. Średnio na dobę przypadają 4 godziny z bezpośrednim promieniowaniem słonecznym. W przebiegu rocznym największe usłonecznienie obserwuje się w czerwcu, ze względu na największą długość dnia.

W Częstochowie niewiele jest dni bezwietrznych. Okresy ciszy w skali roku stanowią średnio 9,2%.

Przeważają tu wiatry zachodnie – 18% i południowo-zachodnie – 18,2%. Jednocześnie osiągają one z tych kierunków największe prędkości – 2,2 m/s. Najrzadziej występują wiatry północne – 7,7% i północno-wschodnie – 7,4%.

Średnia temperatura i opady dla Częstochowy													
Miesiąc	Sty	Lut	Mar	Kwi	Maj	Cze	Lip	Sie	Wrz	Paź	Lis	Gru	Roczna
Średnie maksymalne temperatury [°C]	-1	1	6	14	20	23	24	23	18	12	3	1	12
Średnie dobowe temperatury [°C]	-5	-4	2	9	12	17	18	17	14	9	1	-2	7
Średnie minimalne temperatury [°C]	-9	-6	-1	3	7	11	12	10	8	5	-1	-3	3
Opady [mm]	35	32	33	39	69	80	86	75	48	40	41	37	615
<i>Źródło: „http://pl.allmetsat.com”</i>													

W obszarze opracowania specyficzne warunki mikroklimatyczne tj. powstawanie lokalnych zamgleń, mogą występować na podmokłych obszarach i obniżeniach doliny rzecznej. Swobodny przepływ mas powietrza w okresie wietrznym, istotny dla przewietrzania terenów zurbanizowanych, umożliwi obniżony profil terenu doliny rzecznej.

5.3. Walory krajobrazowe i wartości kulturowe.

Krajobraz obszaru opracowania jest krajobrazem częściowo przyrodniczym, typowo miejskim aczkolwiek nie w pełni przekształconym. Rzeźba terenu jest tu mało urozmaicona, wyłączając ziemne budowle regulacyjne wzdłuż koryt rzecznych. Brak jest zabytków architektury, dominant oraz obiektów o szczególnych walorach stylistycznych, natomiast występują tu budowle hydrotechniczne w tym mostowe. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne przewężenia korytarza zieleni rzeki Konopki poprzez parkingi, a także obiekty infrastruktury o niskiej estetyce. Niektóre budowle mostowe są w bardzo złym stanie technicznym. Tu należy wspomnieć również o obiektach nieużytkowanych jak np. most kolejowy przy ciepłowni.

W celu ochrony krajobrazu naturalnego wskazane ograniczenie antropopresji. Jednocześnie warto aktywizować niektóre obszary, w sposób mało inwazyjny dla środowiska, ponieważ umiarkowane zagospodarowanie może wpłynąć na poprawę jego funkcjonowania, np. poprzez wykluczenie dewastacji i zanieczyszczania terenu przez mieszkańców.

Poniższa tabela zawiera kilka przykładowych miejsc charakteryzujących sposób zagospodarowania obszaru opracowania.

ul. Dębowa – tereny zabudowy produkcyjno-magazynowej (zakład gospodarki odpadami) w sąsiedztwie zabudowy jednorodzinnej, w zbliżeniu do uregulowanego koryta rzeki Warty.

Rejon ul. Dębowej – ścieżka wzdłuż rz. Warty, wykorzystywana przez mieszkańców do komunikacji pieszo-rowerowej.

Rejon ul. Reja - staw oraz użytek leśny ujęty w planie urzędzenia lasu. W opracowaniu ekofizjograficznym oznaczone jako część korytarza ekologicznego.

ul. Krakowska - most na rzece Stradomka.

Rejon ul. Twardej - prześwit mostu kolejowego na rzece Stradomka

Rejon ul. Rzeźnickiej - zaniedbany most na rzece Stradomka.

Rejon w pobliżu ciepłowni - nieczynny most kolejowy na rzece Warta.

Rejon ul. Krakowskiej - zarośnięty staw Motowski w Parku Piastów.

Rejon ul. Hutników - zieleń wysoka, w tym dęby, wzdłuż ścieżki pieszej. Ważny element krajobrazu naturalnego. Niektóre drzewa są zaawansowane wiekowo.

5.4. Powietrze.

Podstawowym źródłem zanieczyszczeń gazowych w mieście są pojazdy samochodowe, a rejony o dużym nasileniu ruchu drogowego charakteryzują się dużym stopniem zanieczyszczenia powietrza. Przemiany gospodarcze oraz zmiany systemu ochrony środowiska w ostatnich latach (między innymi zastosowanie przepisów o dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń, likwidacja wielu zakładów przemysłowych) wywarły istotny wpływ na stan czystości powietrza w Częstochowie. Występuje jednak również duża koncentracja niskich emitorów (czyli głównie domów jednorodzinnych), co skutkuje wzrostem stężenia zanieczyszczeń pyłowych i gazów w sezonie zimowym.

Na podstawie analizy danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza w Częstochowie i jej rejonie można powiedzieć, że poziom zanieczyszczeń uległ obniżeniu. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. W ramach starań o zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza CO₂ i pyłem zawieszonym, wskazane jest wdrażanie gazu lub innych paliw ekologicznych do indywidualnych systemów grzewczych.

W obszarze opracowania istotny wpływ na stan powietrza ma droga krajowa nr 91, emitująca jednocześnie dwa typy zanieczyszczeń (pyłowe oraz gazowe) ze zmiennym natężeniem – zależnym od dnia tygodnia, pory dnia, pory roku oraz warunków pogodowych. Zakłady produkcyjne, bazy transportowe i składy, również mają znaczenie w omawianym aspekcie, choć nie tak duże jak w przypadku wyżej wymienionej drogi.

Tab.: Średniomiesięczne stężenia zanieczyszczenia powietrza w 2020r. na stacji pomiarowej Częstochowa, ul. Baczyńskiego - przeprowadzone przez WIOŚ Katowice. (Wartość ośmiogodzinnej średniej kroczącej)

CZAS	SO ₂	NO ₂	NO _x	NO	CO	CO	PM ₁₀
	Dwutlenek siarki	Dwutlenek azotu	Tlenki azotu	Tlenek azotu	Tlenek węgla	Tlenek węgla 8h2)	Pył zawieszony PM10
	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]	[µg/m ³]
Styczeń	14,1	22	31	6	460	2663	33
Luty	8,7	15	17	1	318	709	17
Marzec	8,7	18	26	5	414	1761	30
Kwiecień	9,3	16	22	3	385	1294	30
Maj	5,6	12	16	3	260	807	19
Czerwiec	3,7	11	13	2	242	425	17
Lipiec	3,8	13	17	3	242	498	17
Sierpień	3,8	14	17	2	306	569	18
Wrzesień	4,3	19	27	6	366	759	21
Październik	6,3	17	23	4	373	1377	20
Listopad	7,1	18	24	4	341	1140	25
Grudzień	13,4	20	31	7	480	1501	28
wartość średnia (rok)	7,4 (poz. dop.: 20 Åµg/m ³)	16 (poz. dop.: 40 Åµg/m ³)	22 (poz. dop.: 30 Åµg/m ³)	4	349	-	23 (poz. dop.: 40 Åµg/m ³)
minimum	3,7	11	13	1	242	425	17
maksimum	14,1	22	31	7	480	2663	33

W porównaniu z rokiem 2019 poziom zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM₁₀ z początku 2020 roku był średnio rzecz biorąc niższy, nie tylko w Częstochowie ale również w innych regionach południowej Polski. Stało się tak za sprawą korzystnych warunków pogodowych, jak również ogólnej intensyfikacji działań wielokierunkowych na rzecz poprawy jakości powietrza.

Podsumowując analizę należy podkreślić strategiczną rolę obszaru opracowania w aspekcie jakości powietrza, z uwagi na położenie w dolinie rzeki. Zwłaszcza jego wschodnia część stanowi istotny element przewietrzania terenów zurbanizowanych.

5.5. Hałas.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. W najbliższym czasie nie przewiduje się powstania nowych emitorów hałasu. Szczegółowy opis środowiska akustycznego obszaru planu jest niecelowy, z uwagi na to, że projekt planu nie przewiduje nowych zespołów zabudowy wrażliwej na hałas, a także nie przewiduje rozbudowy układu komunikacyjnego i innych znaczących źródeł hałasu. Przy czym wskazuje się na potrzebę ciągłego dążenia do podwyższania standardów akustycznych otoczenia, bez względu na sposób zagospodarowania terenów.

5.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.

Problem promieniowania elektromagnetycznego na terenie miasta nie jest do końca rozpoznany. Do tej pory przeprowadzono pomiary w kilku wybranych punktach dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia oraz wokół kilku stacji transformatorowych. Badania te miały tylko charakter rozpoznawczy jednak nie wykazywały znacząco negatywnego oddziaływania.

Obecnie w obszarze opracowania największym emitorem znaczącego promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej i trakcja kolejowa – oddziałująca nieznaczaco jedynie w rejonie terenu kolejowego.

5.1. Obszary chronione i wymagające ochrony.

Obszar opracowania leży poza granicami obszarów chronionych ze względów przyrodniczych, w tym należących do sieci Natura 2000. Brak jest przesłanek do wystąpienia oddziaływań o zasięgu istotnym dla obszarów chronionych znajdujących się w najbliższym otoczeniu, tj. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd którego otulina jest zlokalizowana w odległości nie mniejszej niż 3 km od granic planu. Najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są w odległościach około 6-7 km.

Wskazana jest natomiast ochrona obudowy biologicznej rzeki Warty i Stradomki jako korytarzy ekologicznych o znaczeniu lokalnym oraz obszarów istotnych z punktu widzenia środowiska równowagi przyrodniczej w terenach zurbanizowanych. Nie mniej istotny jest aspekt ochrony przeciwpowodziowej.

6. Ocena stanu środowiska.

Oceny istniejącego stanu środowiska dokonano na podstawie opracowania ekofizjograficznego, analizy stanu istniejącego, a także na podstawie programów w zakresie ochrony środowiska i ochrony przyrody. Ocena ta wyszczególnia jednocześnie istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. Obszar opracowania, jest w pewnym stopniu przekształconym środowiskiem, jednak wciąż wykazuje istotną wartość przyrodniczą i ekologiczną. Nie posiada najkorzystniejszych uwarunkowań dla dalszego rozwoju zabudowy mieszkaniowej, natomiast charakteryzuje się potencjałem dla funkcji rekreacyjnych. Regionalny korytarz ekologiczny w dolinie rzek, należy z zasady chronić przed nadmierną antropopresją.

Z uwagi na specyfikę zabudowy obszaru planu krajobraz kulturowy należy oceniać z pewną rezerwą, pod kątem ładu przestrzennego. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne zawężenie "korytarza" zieleni rzeki Konopki a także obiekty budowlane w złym stanie technicznym, czyli obiekty o niskiej estetyce. Problem ochrony zasobów przyrodniczych jest zróżnicowany w zależności od rodzaju zasobów.

W przypadku stanu sanitarnego powietrza sytuacja w całym województwie śląskim w tym również na omawianym obszarze, ulega poprawie, w porównaniu ze stanem sprzed kilku ostatnich lat. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie, jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. Tym nie mniej, w dalszym ciągu pomiary wykazują okresowo podwyższone stężenia zanieczyszczeń substancjami tj. tlenek azotu.

Wobec tego nadal wskazane jest podejmowanie działań zmierzających do możliwie szerokiego wprowadzenia proekologicznych systemów grzewczych, do ogrzewania zabudowy indywidualnej. Pozwoli to na ograniczenie emisji niskiej, szczególnie uciążliwej w sezonie zimowym głównym źródłem zanieczyszczeń pyłem zawieszonym (PM10, PM2,5) choć ich stężenie średnioroczne spadło w ubiegłym roku do zadowalającego poziomu.

Stan środowiska w mieście, na tle innych miast woj. śląskiego kształtuje się na poziomie średnim. Pewne ograniczenie lub nawet eliminacja części zagrożeń środowiska jest możliwa przez realizację określonych przedsięwzięć.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. Natomiast drogi gminne charakteryzują się bardziej umiarkowanym oddziaływaniem. Szczegółowa analiza pod kątem oddziaływania hałasu jest nie celowa z uwagi na projektowane przeznaczenia terenów - głównie w kierunku nie inwestycyjnym.

Analizowany obszar posiada potencjał zarówno przyrodniczy, jak i rekreacyjny. Na podstawie przeprowadzonej analizy obszaru sformułowano ogólne zalecenia do projektu planu:

- w ciągach dolin rzecznych należy wykluczać lub ograniczać zabudowę,
- nie zaleca się stosowania szczelnych, nieprzepuszczalnych nawierzchni,
- należy utrzymywać w terasach zalewowych tereny podmokłe wraz z roślinnością bagienną,
- należy zapewnić różnorodność siedlisk dla bytowania i migracji zwierząt
- należy zwiększać naturalną retencję oraz chronić zadrzewienia.

7. Prognoza dalszych zmian w środowisku w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Analiza aktualnego zagospodarowania przestrzennego wskazuje na możliwość istotnych, negatywnych zmian środowiska w razie nierealizowania planu miejscowego. Obecnie obszar jest w dużej mierze biologicznie czynny, lecz wymagający ochrony przed niekontrolowaną antropopresją. Uchwalenie planu nie spowoduje znaczących zmian w środowisku, natomiast uznaje się, że zaniechanie przyjęcia dokumentu, czyli jego brak przez kolejne lata, może spowodować pogłębianie problemów i dysfunkcji przestrzennych obszaru, wynikające z możliwości realizacji przedsięwzięć o znacznym poziomie uciążliwości, niezgodnych z kierunkami zagospodarowania tej śródmiejskiej części miasta. Obszar ten posiada predyspozycję do pełnienia przydatnych dla miasta funkcji przy jednoczesnym zachowaniu walorów przyrodniczych, co może zostać osiągnięte wyłącznie poprzez odpowiednie zapisy w planie.

8. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem.

Na obszarze planu nie wystąpią znacząco negatywne oddziaływania na środowisko. Nie mniej jednak plan w swoich założeniach dopuszcza rozwój zainwestowania na zasadzie uzupełnień i przekształceń istniejącej struktury funkcjonalno-przestrzennej, w obszarach gdzie występują możliwości realizacji zainwestowania na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

9. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym.

9.1. Poziom międzynarodowy, wspólnotowy i krajowy.

Normy prawa międzynarodowego:

- Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości sporządzona w Genewie z dnia 13 listopada 1979 r.
- Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r.
- Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r.
- Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro z dnia 5 czerwca 1992 r.

Zasadniczym dokumentem definiującym cele ochrony środowiska na poziomie wspólnotowym, uwzględniającym normy prawa międzynarodowego, jest VII Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Program ten wyznacza cele i priorytety dla następujących dziedzin ochrony środowiska:

- ochroną, zachowanie i poprawa kapitału naturalnego Unii,
- przekształcenie Unii w zasobooszczędną, zieloną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną,
- ochrona obywateli Unii przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrostanu,

- maksymalizacja korzyści z prawodawstwa środowiskowego, doskonalenie wiedzy i bazy dowodowej w zakresie środowiska i ochrony klimatu,
- zabezpieczenie inwestycji ekologicznych i wspieranie zrównoważonych miast,
- lepsze uwzględnianie w działaniach bardziej spójnej polityki środowiskowej i efektywne podejmowanie wyzwań międzynarodowych, dotyczących środowiska i klimatu.

W projekcie planu powinny zostać uwzględnione priorytety w zakresie ochrony środowiska wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu rządowym, samorządowym, porozumień międzynarodowych oraz projektów dokumentów i dyrektyw Unii Europejskiej. Poszczególne dyrektywy, międzynarodowe akty prawne zostały wdrożone do polskiego prawodawstwa i tym samym znalazły swoje odzwierciedlenie w projektowanym dokumencie. Projekt uwzględnia wytyczne i cele ochrony środowiska przyjęte w wyżej wymienionych dyrektywach i konwencjach, poprzez zamieszczenie zapisów dotyczących różnych aspektów środowiska, zwłaszcza w zakresie jego ochrony. Uzyskano w ten sposób wysoką zgodność z dokumentami planistycznymi różnego szczebla, co pozwala wnioskować, że związane z nimi cele będą osiągnięte również przez ustalenia funkcjonalne wynikające z projektu planu. Zostało utrzymane założenie strategiczne dokumentów wszystkich poziomów, że celem generalnym rozwoju jest rozwój zrównoważony, przez który należy rozumieć zrównoważony udział wszystkich istotnych czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych.

Wyżej wymienione cele ochrony środowiska korelują odpowiednio z ogólnymi celami środowiskowymi.

9.2. Poziom regionalny.

Na szczeblu regionalnym zasadniczymi opracowaniami strategicznymi są:

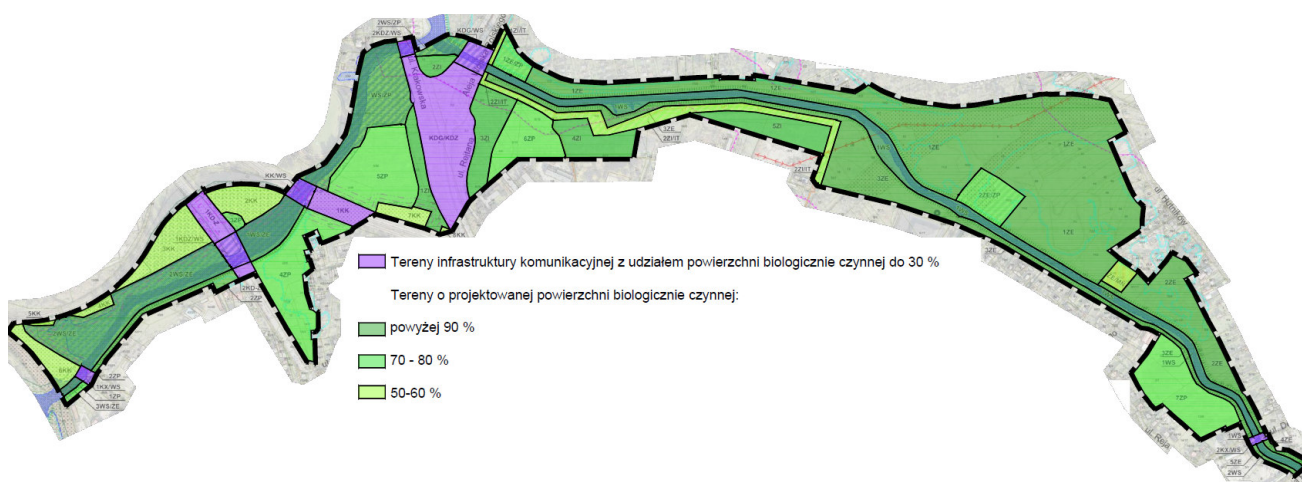
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa śląskiego "2020+" z 29 sierpnia 2016 r.,
- Strategia rozwoju województwa śląskiego "ŚLĄSKIE 2020+",

Dziedzina	Ogólne cele środowiskowe	Sposób uwzględnienia w projekcie planu (opis lub cytaty)
1. Różnorodność biologiczna	Dostosowanie intensywności użytkowania terenu do predyspozycji, odporności i pojemności środowiska: - wyłączenie terenów wrażliwych z form zagospodarowania kolizyjnych z funkcją terenu, - ustalenie przyrodniczych progów chłonności terenów przyrodniczych i pozostałych struktur ochronnych na intensywność antropopresji.	Ustalenie wskaźników zagospodarowania terenu oraz terenów wyłączonych z zabudowy celem uzyskania racjonalnych proporcji pomiędzy obszarem zabudowy a powierzchnią biologicznie czynną.
2. Woda	Ochrona zasobów, - zaopatrzenie w wodę, - oczyszczanie ścieków. Utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód. Ochrona i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych. Zwiększenie retencji wodnej.	Odniesienie się do zasad: - postępowania ze ściekami i wodami opadowymi, zgodnie z przepisami z zakresu Prawa wodnego oraz ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków; - ograniczenie utwardzeń i zmian konfiguracji terenu.
3. Powietrze i klimat	Poprawa jakości powietrza, spełnienie zwiększanych wymagań norm, całkowita likwidacja emisji substancji niszczących warstwę ozonową.	Ustalenie odpowiednich warunków zaopatrzenia w energię ciepłą, z wykorzystaniem urządzeń niskoemisyjnych. Wprowadzenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.
4. Krajobraz	Ochrona obszarów o wysokich walorach krajobrazowych przed dysharmonijnymi obiektami wysokościowymi i wielko kubaturowymi.	Plan ogranicza do minimum możliwości lokalizacji budynków oraz obiektów budowlanych, uwzględniając istniejące uwarunkowania. Wprowadza tereny zieleni w ciągach dolin, cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.
5. Odpady	Systemowa gospodarka odpadami.	Ustalono, zgodnie z delegacją ustawową planu miejscowego, postępowanie z odpadami zgodnie z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2012r. o odpadach i ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach.
6. Hałas	Utworzenie programu działań w zakresie dostosowania hałasu do poziomu dopuszczalnego	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej zgodnie z potrzebami. Wykluczanie zabudowy "wrażliwej" na ponadnormatywny hałas, w miejscu, gdzie występują niekorzystne uwarunkowania akustyczne.
7. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich	Harmonijny rozwój przestrzenny i gospodarczy. Likwidacja form zagospodarowania konfliktowych z otaczającymi zasobami przestrzeni,	Projekt planu rozwija strukturę funkcjonalno-przestrzenną wzbogacając ją o nowe formy zgodne z ogólną funkcją i specyfiką omawianej części miasta. Jednocześnie zachowuje tereny zielone jako niezbędny element ekosystemu.

10. Przewidywane znaczące oddziaływania na komponenty środowiska.

Określenie skutków środowiskowych nastąpiło w oparciu o rzeczywiste przeznaczenie terenu, a także przeznaczenie, które może zostać zrealizowane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy w ciągu kolejnych kilku lat. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, określa się skutki środowiskowe pozytywne i negatywne, których znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie. Przyjęto również, że fragmenty terenów częściowo zagospodarowanych, nie stanowią negatywnych skutków środowiskowych planu.

Obszar planu jest w większości niezabudowany. Występują tu głównie obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które należy w miarę potrzeb utrzymywać i modernizować. Drobny wyjątek stanowi niewielka część terenu oznaczona w planie jako ZE/MN, gdzie zabudowa mieszkaniowa już istnieje, więc zgodnie z praktyką planistyczną należy ją usankcjonować o ile nie występują ku temu kategoryczne przeciwwskazania. Ogólnie rzecz biorąc obszar planu, podobnie jak najbliższy rejon, jest w pewnym stopniu przekształcony, lecz posiada możliwości i wskazania do umiarkowanego uzupełnienia i doprecyzowania funkcji. Przemiany te, wzięwszy pod uwagę zapisy planu, nie będą znaczące w aspekcie skutków środowiskowych, aczkolwiek spodziewany efekt w okresie długofalowym ocenia się wyraźnie pozytywnie.

Dla większości obszaru opracowania plan ustala obowiązek zapewnienia znaczącej powierzchni biologicznie czynnej, w wielkości:

- powyżej 90% dla terenów o symbolach literowych: ZE, ZI, WS, WS/ZE, WS/ZP,
- 70-80 % dla terenów o symbolach literowych: ZE/ZP, ZP,
- 50-60% dla terenów o symbolach literowych: ZI/IT, ZE/MN, KK.

Przy czym przyjęto w analizie, że na terenach, na których nie ustalono powierzchni biologicznie czynnej a przeznaczenie nie dopuszcza realizacji budynków, powierzchnia biologicznie czynna może być utrzymana na poziomie 95-100%. W granicach terenów infrastruktury komunikacyjnej również nie w każdym przypadku ustalono udział powierzchni biologicznie czynnej, mimo to należy przyjąć jej wielkość w przybliżeniu od 0-30 %.

Na podstawie analizy szacunkowej oraz wzięwszy pod uwagę, że na ogół nie wykorzystuje się w pełni powierzchni możliwej do zabudowy można przypuścić, że co najmniej 52 z 64 ha powierzchni objętej planem pozostanie wolna od zabudowy jako powierzchnia biologicznie czynna. Jest to wprawdzie wartość szacowana, jednakże procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z innymi zasadami zagospodarowania terenu, często wymusza większy od ustalonego udział terenu wolnego od wszelkiej zabudowy.

Analizując przedmiotowy projekt stwierdza się, że dopuszczenie w bardzo umiarkowanym zakresie możliwości realizacji obiektów budowlanych i infrastruktury nie stanowi skutku środowiskowego, ponieważ skala i forma dopuszczalnego zagospodarowania jest nieznacząca i niewiele odbiega od stanu istniejącego. W związku z powyższym nie przewiduje się również negatywnego wpływu na siedlisko o kodzie 3260, o którym mowa w rozdziale 5.2.4., znajdujące się na terenie o symbolu 4ZP, jak również na funkcjonowanie międzynarodowych korytarzy spójności obszarów chronionych: „Częstochowski” i „Górna Warta”. Ustalenia planu, zwłaszcza w zakresie powierzchni biologicznie czynnej i zakazów zabudowy, zostały zaprojektowane w sposób wymuszający utrzymanie zdecydowanej większości terenów zielonych. Dotyczy to również

terenów wymienionych w Decyzji Nr 14 Ministra Infrastruktury z dnia 18 września 2020r. ws ustalenia terenów zamkniętych, przez które przebiegają linie kolejowe, dla których mimo wszystko ustalono wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej 55%.

Nie można również klasyfikować w kategoriach negatywnych przeznaczenia niewielkiej części terenu na cele zabudowy mieszkaniowej, ponieważ jest to obszar istniejącej zabudowy. Zainwestowanie ww. części terenu, jak również przekształcenie, jest możliwe na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Kwalifikacja skutków planu jest z pewnością w wielu aspektach pozytywna, ponieważ część miasta, na której leży obszar opracowania jest w dużym stopniu przekształconym środowiskiem, przystosowanym dla funkcji usługowych i produkcyjno-usługowych. Natomiast racjonalne wykorzystanie naturalnych ciągów zieleni w dolinie rzecznej jest wysoce wskazane dla utrzymania równowagi przyrodniczej i walorów krajobrazowych miasta. Przy tym objęto ochroną tereny mające realne znaczenie dla środowiska przyrodniczego, zapobiegając niekontrolowanej i chaotycznej urbanizacji. Ustalając spójne i adekwatne do uwarunkowań lokalnych zasady zagospodarowania osiągnięto instrument kontroli nad funkcją, która realizowana w drodze decyzji o warunkach zabudowy mogłaby przybrać nieoczekiwaną postać.

W związku z realizacją ustaleń planu nie przewiduje się tzw. „znaczących” oddziaływań na środowisko, bowiem ustalenia te przede wszystkim sankcjonują stan istniejący. Poniższa analiza, mimo wszystko uwzględnia zakres przewidywanych oddziaływań, również o umiarkowanym znaczeniu.

10.1. Różnorodność biologiczna.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Tereny wód powierzchniowych, zieleni, w tym zieleni urządzonej	Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej (częściowa aktywizacja na cele zieleni urządzonej).	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Określenie warunków zabudowy, zgodnie z polityką przestrzenną miasta	Podwyższenie standardów zagospodarowania przestrzeni z uwzględnieniem terenów wolnych od zabudowy dla zagospodarowania na cele zieleni urządzonej.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie terenów zielonych w dolinie rzeki, mających istotne znaczenie dla migracji flory i fauny.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
	Zachowanie korytarzy spójności i siedlisk przyrodniczych.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak

10.2. Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Określenie warunków zagospodarowania dla terenów zagrożonych powodzią i podtopieniami.	Ochrona siedzib ludzkich przed negatywnymi skutkami powodzi.	Pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ochrona przed emisją substancji i energii oraz działanie na rzecz podniesienia estetyki przestrzeni.	Pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Dopuszczenie elementów tj. szlaki rowerowe, mała architektura	Podniesienie jakości przestrzeni aktywizujących tereny pod kątem rekreacyjnym	Pozytywne	pośrednie	długoterminowe	-

10.3. Woda.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Zachowanie terenów zielonych, w tym naturalnej obudowy biologicznej rzek. Ochrona terenu przepuszczalnego dla wody.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu infrastruktury technicznej i ochrony środowiska.	Ustalenie zasad odprowadzania ścieków, postępowania z odpadami i zaopatrzenia w wodę, dla zabezpieczenia wód gruntowych i podziemnych.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ograniczenie wielkości potencjalnego wpływu zanieczyszczonych wód opadowych do gruntu. Wykluczenie możliwości udziału substancji niebezpiecznych w procesie technologicznym.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak

10.4. Powietrze, klimat i środowisko akustyczne.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Ustalenia z zakresu infrastruktury technicznej, ochrony środowiska	Ustalenie odpowiednich warunków zaopatrzenia w energię ciepłą, z wykorzystaniem systemów i urządzeń niskoemisyjnych i wykorzystujących odnawialne źródła energii.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni izolacyjnej	Ochrona środowiska akustycznego	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Ochrona przed nadmierną emisją substancji i energii do środowiska.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Zachowanie znaczącej powierzchni biologicznie czynnej.	Wspomaganie naturalnych procesów oczyszczania powietrza. Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

10.5. Powierzchnia ziemi i gleby.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Ochrona terenu przepuszczalnego dla wody, ochrona przed nadmierną ekspansją zabudowy.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu ochrony środowiska i ładu przestrzennego.	Ustalenie zasad zagospodarowania uwzględniających wymogi zachowania odpowiednich proporcji pomiędzy terenami zabudowy a powierzchnią biologicznie czynną.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Wykluczenie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.	Wykluczenie możliwości udziału substancji niebezpiecznych w procesie technologicznym.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie naturalnej pokrywy glebowej w obniżeniu rzeki.	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

10.6. Środowisko kulturowe i krajobraz.

Opis ustalenia lub przeznaczenia	Oddziaływanie	Kwalifikacja oddziaływania	Charakter	Trwałość oddziaływania	Odwracalność zjawisk
Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej.	Zachowanie terenów zielonych w postaci zieleni urządzonej oraz ochrona przed nadmierną ekspansją zabudowy.	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Ustalenia z zakresu ochrony ładu przestrzennego, Ustalenie spójnych zasad zabudowy i zagospodarowania terenu	Ochrona podstawowych zasad ładu przestrzennego.	pozytywne	bezpośrednie	trwałe	tak
Tereny zieleni w ciągach ekologicznych	Zachowanie krajobrazu naturalnego.	pozytywne	pośrednie	trwałe	tak
Tereny zieleni izolacyjnej	Ochrona krajobrazu przed zagospodarowaniem o niskiej estetyce	pozytywne	bezpośrednie	długoterminowe	tak
Tereny zieleni urządzonej	Podniesienie estetyki przestrzeni	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak
Dopuszczenie elementów tj. szlaki rowerowe, mała architektura	Podniesienie jakości przestrzeni oraz aktywizacja terenów pod kątem rekreacyjnym	pozytywne	pośrednie	długoterminowe	tak

11. Oddziaływania skumulowane.

Na podstawie analizy przyjętych rozwiązań planistycznych nie przewiduje się kumulacji oddziaływań w związku z realizacją zapisów planu. Przy założeniu, że nowe inwestycje będą zgodne z zapisami planu miejscowego, nie należy się spodziewać pogorszenia jakości środowiska.

12. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Środowisko obszaru opracowania oraz jego najbliższego otoczenia cechuje się umiarkowanym stopniem przekształcenia antropogenicznego. Dalszy rozwój zainwestowania, wzbogacenie form użytkowania, rozwój infrastruktury technicznej może w różnorodny sposób wpływać na środowisko jako całość oraz na jego poszczególne elementy.

Plan nie zawiera rozwiązań rodzących znaczące skutki środowiskowe a jego uchwalenie należy postrzegać w pozytywnym wymiarze, więc podejmowanie działań kompensujących nie jest konieczne w omawianym przypadku. Plan w swych założeniach formułuje szereg ustaleń ograniczających, zapobiegających i minimalizujących rzeczywiste skutki polityki przestrzennej. Projektowane ustalenia określają zasady realizacji dalszego zainwestowania w sposób ograniczający negatywny wpływ na elementy środowiska.

W poniższej tabeli wyodrębniono najważniejsze z punktu widzenia ochrony środowiska ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Elementy środowiska	Ustalenia planu (cytat lub opis ustalenia)
Różnorodność biologiczna	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na terenach zieleni (55% - 90%).
	wielkość powierzchni zabudowy do powierzchni działki budowlanej – do 5% lub zgodnie ze stanem istniejącym.
	Ustalenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie węzła komunikacyjnego.
Zdrowie, bezpieczeństwo i jakość życia ludzi	Wykluczenie terenów "wrażliwych akustycznie" w obszarach zwiększonego oddziaływania hałasu.
	Ustalenia w zakresie ochrony powietrza i ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery.
	Uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.
Woda	Ustalenia w zakresie ochrony korytarza ekologicznego ciągu dolin rzecznych rzek Warty i Stradomki.
	Nakaz stosowania przepuszczalnych dla wody materiałów nawierzchniowych dla realizacji ciągów pieszych i rowerowych.
	Nakaz uszczelnienia powierzchni narażonych na zanieczyszczenie oraz ujęcia i zagospodarowania ścieków, w tym wód opadowych i roztopowych.
	Ustalenie odprowadzenia ścieków do systemu kanalizacji zbiorczej.
Powietrze, klimat i środowisko akustyczne	Ustalenia w zakresie ochrony powietrza i ograniczenia zanieczyszczeń atmosfery.
	Wykluczenie terenów "wrażliwych akustycznie" w obszarach zwiększonego oddziaływania hałasu.
	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie skrzyżowania na DK91.
	Ochrona doliny rzecznej - istotnej dla procesu przewietrzania terenów zurbanizowanych.
Środowisko kulturowe i krajobraz	Podwyższenie standardów zagospodarowania przestrzeni, ochrona obszaru przed nadmierną i niekontrolowaną ekspansją zabudowy.
	Ustalenie zasady trasowania pod ziemią nowych i przebudowywanych obiektów liniowych infrastruktury technicznej.
	Ochrona zaawansowanych wiekowo drzew poprzez ustalenie zakazu wycinki istniejącego drzewostanu na niektórych terenach.
	Ochrona przed nadmierną intensywnością zabudowy poprzez znaczące ograniczenie wskaźników zagospodarowania terenu zgodnych z polityką przestrzenną miasta, w oparciu o zasadę zrównoważonego rozwoju.
	Wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej w rejonie skrzyżowania na DK91.
	Ochrona naturalnej obudowy biologicznej dolin rzecznych.

13. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projekcie.

Objęty analizą projekt nie zawiera rozwiązań alternatywnych. Jest on zgodny z podstawowymi zasadami ochrony środowiska oraz z głównymi założeniami obowiązującego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Wykluczono rozwiązania planistyczne mogące stwarzać konflikty lub kolizje z wymogami ochrony środowiska, dzięki czemu są zgodne z warunkami i możliwościami środowiskowymi obszaru. W związku z powyższym uznaje się, że sporządzanie rozwiązań alternatywnych do przedmiotowego projektu jest niecelowe.

14. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

Ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, dyspozycje funkcjonalne terenów, nie przewidują obiektów mogących oddziaływać trans-granicznie na komponenty środowiskowe. W związku z czym nie stwierdzono oddziaływania transgranicznego, wymagającego wszczęcia procedury przewidzianej w Konwencji z Espoo – potwierdzonej przez ustawę Prawo ochrony środowiska.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Podjęcie prac nad planem miejscowym wynika z wniosków Wydziału Ochrony Środowiska złożonych do Wieloletnich Programów Sporządzania Planów Miejscowych na lata 2015-2018 oraz 2019-2023, w których wskazuje się na zasadność objęcia planami miejscowymi terenów zielonych w ciągach dolin rzecznych, w celu ich ochrony, poprzez uregulowanie zasad ich zagospodarowania i wykorzystania.

Zgodnie z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowy, przyjętym Uchwałą Nr 263.XX.2019 Rady Miasta Częstochowy z dnia 21 listopada 2019 r., dominujący kierunek zagospodarowania obszaru objętego planem to "ZE" - obszary w ciągach dolin oraz cenne pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Prognozę sporządzono przy zastosowaniu metod opisowych, charakteryzujących istniejący stan zasobów środowiska z uwzględnieniem istniejących i przewidywanych znaczących oddziaływań. Ocenę ewentualnych zagrożeń, poszczególnych komponentów środowiska oraz ich analizy jakościowe, oparto m.in. na danych z państwowego monitoringu środowiska.

Określenie skutków środowiskowych następuje w oparciu o obowiązujące plany zagospodarowania, a w przypadku braku planu - w oparciu o stan istniejący. W zależności od stosunku projektowanego zagospodarowania do zagospodarowania istniejącego, lub zapisanego w obowiązującym prawie miejscowym, rozpoznaje się skutki środowiskowe, których rodzaj i znaczenie podlega ocenie w niniejszej prognozie.

Zgodnie z opracowaniem ekofizjograficznym, obszar objęty planem jest położony w większości na tzw. utworach piaszczystych i częściowo organicznych. Z uwagi na ich luźny i miękkoelastyczny charakter, a także wysoki poziom wód gruntowych warunki geotechniczne dla posadowienia zabudowy ocenia się jako złe.

Obszar opracowania znajduje się w granicach GZWP nr 325. Główną warstwą wodonośną są piaski i piaszkowce o dobrych parametrach hydrogeologicznych. Z analizy hydrogeologicznej wynika, że na obszarze opracowania stopień narażenia wód GZWP na zanieczyszczenia jest wysoki w części zachodniej i średni w części wschodniej. Wskazane jest uwzględnienie w ustaleniach sposobu zagospodarowania terenów potrzeb ochrony wód podziemnych, poprzez ograniczenie antropopresji do niezbędnego minimum.

Częstochowa leży w całości w dorzeczu górnej Warty. Jego częścią jest rzeka Stradomka, która wraz z rzeką Wartą stanowią elementy wód powierzchniowych płynących w obszarze opracowania i najbliższym otoczeniu. Rzeki w otoczeniu terenów zurbanizowanych charakteryzują się miejscowymi przekształceniami antropogenicznymi. Skutkuje to ograniczoną przepustowością, zarówno koryta jak i przestrzeni między wałami - co ma istotny wpływ na retencję wód.

W granicach opracowania występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z oznaczeniem graficznym na rysunku planu, gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie ($p=10\%$) oraz średnie ($p=1\%$).

Naturalna pokrywa glebowa występuje nieregularnie, przede wszystkim w pasmach bezpośrednio sąsiadujących z brzegiem rzek. Są to na ogół miejsca korzystne dla bioróżnorodności florystycznej a w związku z tym, również dla rozwoju i migracji fauny. W miejscach gdzie dokonano prac regulacyjnych, czyli znacząco zmieniono ukształtowanie terenu gleba jest już odmienna od naturalnej pokrywy dolin rzecznych, choćby pod względem wilgotności i struktury organicznej.

Florę wód płynących stanowi roślinność szuwarowa oraz zbiorowiska ziół i pnączy o charakterze zbiorowisk welonowych. Na brzegach rzek mogą się tworzyć zbiorowiska ziołoroślowe, czy zarośla o charakterze łągowym. Terasa doliny Stradomki jest porośnięta różnymi zbiorowiskami łąkowymi i szuwarowymi. Obszar ten w dużym stopniu pokrywa się z wyznaczonym korytarzem ekologicznym doliny Stradomki. Jak wynika z analizy korytarze regionalne pokrywają się w dużej mierze z międzynarodowymi korytarzami spójności obszarów chronionych „Częstochowski” oraz „Górna Warta”. Ich funkcja jest ściśle powiązana z obszarami Natura 2000 a konkretnie z migracją flory i fauny pomiędzy nimi.

Tereny dolin rzecznych stanowią miejsce najliczniejszego bytowania wielu objętych ochroną gatunków ryb, płazów, ptaków i ssaków. Ponadto nad brzegiem Stradomki występują liczne małże, pijawki, skorupiaki. Dążenie do ich zachowania jest jednym z podstawowych warunków utrzymania na terenie miasta różnorodności gatunkowej i obecności szczególnie cennych przedstawicieli świata zwierzęcego. Istotna jest również eliminacja barier w ciągach ekologicznych, aby możliwa była swobodna migracja zwierząt.

Warto nadmienić, że w obszarze opracowania ze względu na ograniczoną antropopresję i liczne zadrzewienia (w tym również zaawansowane wiekowo), ptaki mogą wykorzystywać tereny nie tylko w celu zyskania pożywienia lub krótkiego odpoczynku ale również w celach lęgowych.

Krajobraz obszaru opracowania jest krajobrazem częściowo przyrodniczym, typowo miejskim aczkolwiek nie w pełni przekształconym. Rzeźba terenu jest tu mało urozmaicona, wyłączając ziemne budowle regulacyjne wzdłuż koryt rzecznych. Brak jest zabytków architektury, dominant oraz obiektów o szczególnych walorach stylistycznych, natomiast występują tu budowle hydrotechniczne w tym mostowe. Do zjawisk niekorzystnych można zaliczyć nadmierne przewężenia korytarza zieleni rzeki Konopki poprzez parkingi, a także obiekty infrastruktury o niskiej estetyce. Niektóre budowle mostowe są w bardzo złym stanie technicznym.

Na podstawie analizy danych dotyczących zanieczyszczenia powietrza w Częstochowie i jej rejonie można powiedzieć, że poziom zanieczyszczeń uległ obniżeniu. Spowodowane jest to w dużym stopniu regresją przemysłu w Częstochowie jak i całym powiecie częstochowskim oraz inwestycjami ekologicznymi prowadzonymi na tym terenie. W ramach starań o zmniejszenie zanieczyszczeń powietrza CO₂ i pyłem zawieszonym, wskazane jest wdrażanie gazu lub innych paliw ekologicznych do indywidualnych systemów grzewczych. Istotny wpływ na stan powietrza ma droga krajowa nr 91, emitująca jednocześnie dwa typy zanieczyszczeń (pyłowe oraz gazowe) ze zmiennym natężeniem – zależnym od dnia tygodnia, pory dnia, pory roku oraz warunków pogodowych. Zakłady produkcyjne, bazy transportowe i składy, również mają znaczenie w omawianym aspekcie.

Obszar opracowania mieści się w rejonie ważnego ciągu komunikacyjnego – Aleją Wojska Polskiego (droga krajowa nr 91), emitującą hałas o znacznym natężeniu. W najbliższym czasie nie przewiduje się powstania nowych emitorów hałasu. Szczegółowy opis środowiska akustycznego obszaru planu jest niecelowy, z uwagi na to, że projekt planu nie przewiduje nowych zespołów zabudowy wrażliwej na hałas, a także nie przewiduje rozbudowy układu komunikacyjnego i innych znaczących źródeł hałasu.

Obszar opracowania leży poza granicami obszarów chronionych ze względów przyrodniczych, w tym należących do sieci Natura 2000. Brak jest przesłanek do wystąpienia oddziaływań o zasięgu istotnym dla obszarów chronionych znajdujących się w najbliższym otoczeniu, tj. Park Krajobrazowy Orlich Gniazd którego otulina jest zlokalizowana w odległości nie mniejszej niż 3 km od granic planu. Najbliższe obszary Natura 2000 zlokalizowane są w odległościach około 6-7 km.

Na podstawie przeprowadzonej analizy obszaru sformułowano ogólne zalecenia do projektu planu:

- w ciągach dolin rzecznych należy wykluczać lub ograniczać zabudowę,
- nie zaleca się stosowania szczelnych, nieprzepuszczalnych nawierzchni,
- należy utrzymywać w terasach zalewowych tereny podmokłe wraz z roślinnością bagienną,
- należy zapewnić różnorodność siedlisk dla bytowania i migracji zwierząt
- należy zwiększać naturalną retencję oraz chronić zadrzewienia.

Analiza aktualnego zagospodarowania przestrzennego wskazuje na możliwość istotnych, negatywnych zmian środowiska w razie nierealizowania planu miejscowego. Obecnie obszar jest w dużej mierze biologicznie czynny, lecz wymagający ochrony przed niekontrolowanym wpływem działalności człowieka. Uchwalenie planu nie spowoduje radykalnych i nagłych zmian w środowisku, natomiast uznaje się, że zaniechanie przyjęcia dokumentu, czyli jego brak przez kolejne lata, może spowodować pogłębianie problemów i dysfunkcji przestrzennych obszaru, wynikające z możliwości realizacji przedsięwzięć o znacznym poziomie uciążliwości, niezgodnych z kierunkami zagospodarowania tej śródmiejskiej części miasta.

Obszar planu jest w większości niezabudowany. Występują tu głównie obiekty infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, które należy w miarę potrzeb utrzymywać i modernizować. Drobnym wyjątkiem stanowi niewielka część terenu oznaczona w planie jako ZE/MN, gdzie zabudowa mieszkaniowa już istnieje, więc zgodnie z praktyką planistyczną należy ją usankcjonować, o ile nie występują ku temu katagoryczne przeciwskazania. Ogólnie rzecz biorąc obszar planu, podobnie jak najbliższy rejon, jest w pewnym stopniu przekształcony, lecz posiada możliwości i wskazania do umiarkowanego uzupełnienia i doprecyzowania funkcji. Przemiany te, wzięwszy pod uwagę zapisy planu, nie będą znaczące w aspekcie skutków środowiskowych, aczkolwiek spodziewany efekt w okresie długofalowym ocenia się wyraźnie pozytywnie.

Na podstawie analizy szacunkowej oraz wzięwszy pod uwagę, że na ogół nie wykorzystuje się w pełni powierzchni możliwej do zabudowy można przypuścić, że co najmniej 52 z 64 ha powierzchni objętej

planem pozostanie wolna od zabudowy jako powierzchnia biologicznie czynna. Jest to wprawdzie wartość szacowana, jednakże procentowy udział powierzchni biologicznie czynnej wraz z innymi zasadami zagospodarowania terenu, często wymusza większy od ustalonego udział terenu wolnego od wszelkiej zabudowy.

Analizując przedmiotowy projekt stwierdza się, że dopuszczenie w bardzo umiarkowanym zakresie możliwości realizacji obiektów budowlanych i infrastruktury nie stanowi skutku środowiskowego, ponieważ skala i forma dopuszczalnego zagospodarowania jest nieznacząca i niewiele odbiega od stanu istniejącego. Nie można również klasyfikować w kategoriach negatywnych przeznaczenia niewielkiej części terenu na cele zabudowy mieszkaniowej, ponieważ jest to obszar istniejącej zabudowy. Zainwestowanie ww. części terenu, jak również przekształcenie, jest możliwe na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

W związku z realizacją ustaleń planu nie przewiduje się tzw. „znaczących” oddziaływań na środowisko, bowiem ustalenia te przede wszystkim sankcjonują stan istniejący.

Plan nie zawiera rozwiązań rodzących znaczące skutki środowiskowe a jego uchwalenie należy postrzegać w pozytywnym wymiarze, więc podejmowanie działań kompensujących nie jest konieczne w omawianym przypadku. Plan w swych założeniach formułuje szereg ustaleń ograniczających, zapobiegających i minimalizujących rzeczywiste skutki polityki przestrzennej. Projektowane ustalenia określają zasady realizacji dalszego zainwestowania w sposób ograniczający negatywny wpływ na elementy środowiska. Objęty analizą projekt nie zawiera rozwiązań alternatywnych. Jest on zgodny z podstawowymi zasadami ochrony środowiska oraz z głównymi założeniami obowiązującego dokumentu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta.

16. Wykorzystane materiały:

- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Częstochowa” – listopad 2019;
- „Opracowanie problemowe w zakresie struktury przyrodniczej miasta, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych oraz terenów zieleni” - Biuro Rozwoju Regionu Sp. z o.o., Katowice, 2014;
- „Opracowanie Ekofizjograficzne dla Miasta Częstochowy” – Katowice 2004;
- „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska Dla Miasta Częstochowy Z Uwzględnieniem Lat 2010 – 2014 Z Perspektywą do Roku 2017” oraz "Program ochrony środowiska dla miasta Częstochowy na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 - projekt";
- „Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” - Katowice 21 czerwca 2004;
- „Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem Dla Miasta Częstochowy Na Lata 2013 – 2018” – Częstochowa 24 marca 2014 r.;
- „Stan Środowiska w Województwie Śląskim w 2013 roku” - Biblioteka Monitoringu Środowiska - Katowice 2014;
- „Komentarz do mapy hydrograficznej w skali 1:50000” - Absalon D., Jankowski A.T., Leśniok M., 1999;
- www.katowice.pios.gov.pl;
- www.e.czystochowa.pl;
- www.pl.allmetsat.com;
- www.teraz-srodowisko.pl/